№№71–72
(2799–2800)

15 мая 2008 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная воля».
Кошт — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто не зрабіў перадаплату і хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Шаноўныя чытачы!
Па пытаннях распаўсюджвання газеты жыхары сталіцы могуць звяртацца па тэлефоне 328-63-93, усе астатнія — па тэлефоне 328-68-71.

Шушкевіч атрымаў голуба

Былы польскі прэзідэнт Лех ВАЛЕНСА ўручыў беларускаму палітыку і навукоўцу Станіславу ШУШКЕВІЧУ пераходную ўзнагароду за заслугі ў барацьбе за правы чалавека — статуэтку голуба.

Сам Валенса атрымаў гэтую ўзнагароду ад былога прэм'ера Польшчы Ежы Бузека, а той — ад старшыні Еўрапарламента Ганса-Герта Поэтэрынга.

Пры ўручэнні статуэткі Валенса патлумачыў свой выбар тым, што свет павінен ведаць Шушкевіча, які браў вялікі ўдзел у спыненні існавання СССР. Станіслаў Шушкевіч, прымаючы статуэтку, якая перад ім была таксама ў Папы Рымскага Бенедыкта XVI і тыбецкага лідэра Далай-Ламы, зазначыў, што для яго гэта вялікі гонар.

ПАЛІТКУХНЯ

Зміцер БАНДАРЭНКА:

«Адказ на рэпрэсіі — байкот»

"Улады паставілі на дыялогу і дэмакратызацыі крыж, развязаўшы сапраўдны тэрор супраць палітычнай апазіцыі і грамадзянскай супольнасці. Таму дэмакратычныя сілы мусяць пачаць рэалізацыю іншай стратэгіі", — лічыць каардынатар Хартыі'97 Зміцер БАНДАРЭНКА.

— Вы былі адным з ініцыятараў дыялогу апазіцыі з уладамі. Ці мела сэнс гэтая ініцыятыва, калі палітвязні па-ранейшаму ў турме, мірныя акцыі жорстка разганяюцца, Лукашэнка публічна абражае дэмакратаў па тэлебачанні?

— Сэнс мела, але сёння вы маеце рацыю: надышоў час і апазіцыі адмовіцца ад дыялогу. Нагадаю, што ў пачатку 2007 года Беларусь апынулася на мяжы эканамічнай катастрофы пасля рашэння Расіі рэзка ўзняць кошты на газ і нафту, што пастаўляюцца ў нашу краіну. Узнікла пагроза страты незалежнасці. У гэтых умовах апазіцыя цалкам свядома працягнула руку дапамогі беларускім уладам. І што б ні казаў сёння Лукашэнка, прапанова дыялогу з боку дэмакратычных сіл паспрыяла рэалізацыі ў Беларусі шэрагу інвестыцыйных праектаў, значна ўзмацніла пазіцыі краіны на перамовах з Расійскай Федэрацыяй, дазволіла адкрыць новыя крэдытныя лініі ў Еўропе. Бо адна справа мець зносіны з апошняй дыктатурай Еўропы, і іншая — з уладамі, якія абвясцілі пачатак дэмакратызацыі, гатоўнасць весці дыялог са сваёй апазіцыяй і пачатак дыялогу з Захадам. Ну а тое, што кіраўнік дзяржавы публічна ўжывае такія словы, як "вшивый", "шелудивый", "отморозок", дык ён такім чынам прылеплівае гэтыя эпітэты да сябе, дэманструючы агрэсіўнасць і не надта добрае выхаванне.

— Апазіцыя канчаткова адмаўляецца ад дыялогу з уладамі?

— Дыялог адкрываў цалкам новыя магчымасці для краіны. Падчас сваіх міжнародных візітаў прадстаўнікі апазіцыі казалі: у выпадку вызвалення ўсіх палітвязняў, і ЗША, і еўрапейскія краіны мусяць зрабіць крокі насустрач беларускім уладам. Нядаўна ў Вашынгтоне мы абмяркоўвалі з высокімі прадстаўнікамі Дзярждэпартамента магчымасць візіту міністра замежных спраў Беларусі і прадстаўніка Адміністрацыі Лукашэнкі ў ЗША. Амерыка сапраўды была гатова да рэальнага прарыву ў адносінах з нашай краінай, вялася размова пра гатоўнасць сур'ёзна паспрыяць у рашэнні энергетычных праблем Беларусі.

Калі б беларускія ўлады вызвалілі Аляксандра Казуліна да канца лютага, як і абяцалі амерыканскім і еўрапейскім палітыкам, то з 1 сакавіка мы б жылі ў новай Беларусі. Аднак Аляксандр Рыгоравіч прыняў бок тых сваіх паплечнікаў, якія ніякім чынам не бачаць сябе ў дэмакратычнай, еўрапейскай Беларусі.

Апазіцыя будзе зноў гатова да дыялогу ў выпадку рэальных крокаў улады па дэмакратызацыі краіны.

Пакуль жа ўлады паставілі на дыялогу і дэмакратызацыі крыж, развязаўшы сапраўдны тэрор супраць палітычнай апазіцыі і грамадзянскай супольнасці. Таму дэмакратычныя сілы мусяць пачаць рэалізацыю іншай стратэгіі.

— Якой можа быць новая стратэгія апазіцыі?

— Новая стратэгія сёння — гэта цвёрдае супрацьстаянне дыктатуры ва ўсіх кірунках. Ва ўмовах, калі ніякай лібералізацыі не адбываецца, немагчыма спадзявацца, што хуткія выбары ў "парламент" будуць дэмакратычнымі і вольнымі, таму на павестку дня ўстаюць лозунгі "Байкот выбарчаму фарсу!", "Байкот рэжыму Лукашэнкі!", "Байкот дыктатуры!". Улады самі падштурхнулі апазіцыю да змены падыходаў.

— Што можа даць байкот выбараў? Партыі заяўляюць, што выбарчая кампанія дае дэмакратам дадатковую магчымасць для інфармавання насельніцтва Беларусі пра сітуацыю ў краіне.

— У гісторыі ёсць выпадкі, калі паспяхова здзейсненыя байкоты прымушалі ўлады ісці на значныя саступкі на наступных выбарах. Значна горш — байкот непадрыхтаваны. Так, беларуская апазіцыя выкарыстала частковы байкот на мясцовых выбарах у 1999-м і 2007 годзе. Неэфектыўна рабіць заявы пра байкот выбараў за некалькі дзён да галасавання. Такія кампаніі насамрэч прыводзяць да дэпрэсіі ў грамадстве і адцёку актывістаў. Байкот жа выбараў 2000 года ў значнай ступені кансалідаваў дэмакратычныя сілы, спрыяў значнаму прыходу моладзі ("Зубр", "Малады фронт"). Думаю, ніхто не стане спрачацца, што параза на прэзідэнцкіх выбарах 2001 года была звязана са слабасцю і пасіўнасцю вылучаных апазіцыяй кандыдатаў. Усе моцныя кандыдаты альбо не мелі права ўдзельнічаць у выбарах з-за турэмнага зняволення, альбо былі забітыя.

Байкот-2008 таксама стане перашкодай намерам у чарговы раз сумясціць выбары з рэферэндумам. Напрыклад, аб Канстытуцыйным акце аб'яднання з Расіяй.

— Але ўсё роўна людзей будуць заганяць на датэрміновае галасаванне. Які можа быць байкот у такіх умовах?

— У пытанні змяшчаецца і адказ. Усе ведаюць, што датэрміновае галасаванне выкарыстоўваецца дыктатарскімі рэжымамі для масавых фальсіфікацый. У нармалёвых умовах, у тым ліку на выбарах 90-х гадоў у Беларусі, у датэрміновым галасаванні бярэ ўдзел 3—5 працэнтаў выбаршчыкаў. Таму неабходна наладзіць кантроль за колькасцю тых, хто прагаласаваў менавіта ў асноўны дзень галасавання. Я думаю, гэта цалкам па сілах і замежным, і беларускім дэмакратычным назіральнікам. Хацеў бы нагадаць, што ў 2000 годзе, адразу пасля так званых выбараў, БТ пераказала, што выбары не адбыліся ні ў адным з абласных гарадоў і ў Мінску з-за нізкай яўкі. І толькі праз некалькі гадзін улады пачалі адкручваць, але ў трэці гарадскіх округ давялося ладзіць паўторныя выбары. Нават у Магілёве адбыўся другі тур. Баявы дух апазіцыі пасля кампаніі байкоту быў вельмі высокі.

— Гэта значыць, вы не спадзеяцеся, што ўлады пойдуць на правядзенне дэмакратычных выбараў пасля таго, як кіраўнік ЦВК Лідзія Ярмошына ўжо заявіла, што прапановы апазіцыі аб кантролі над падлікам галасоў незалежнымі назіральнікамі "невыканальныя"?

— Я думаю, усё стане канчаткова ясна ў сярэдзіне чэрвеня. І з гэтага часу можна будзе пачынаць кампанію байкоту сіламі грамадзянскай супольнасці. Партыі на першым этапе паспрабуюць скарыстаць магчымасці выбарчай кампаніі для прасоўвання сваіх ідэй, але, сутыкнуўшыся з чарговай "гульнёй без правіл", далучацца да байкоту. Магчыма, не ўсе адразу падтрымаюць байкот, але, у рэшце рэшт, да яго далучыцца абсалютная большасць дэмакратычных структур.

— Ці не азначае гэта, што пасля аб'явы байкоту рэпрэсіі будуць узмоцнены?

— Байкот з'яўляецца адказам на рэпрэсіі. Да таго ж рэакцыяй на ціск улад мусіць стаць значнае ўзмацненне кампаніі салідарнасці як у краіне, так і за межамі.

— Калі апазіцыя прапаноўвала ўладам дыялог, вялося, што гэта перадусім "пасланне для чыноўнікаў". Што рабіць тым з іх, хто хацеў дыялогу?

— Думаю, што згортванне дыялогу з апазіцыяй, і апазіцыі з Захадам, стала для многіх чыноўнікаў шокам. Падчас шматлікіх кантактаў беларускіх дэмакратаў з дзяржслужачымі, як санкцыянаваных "зверху", так і неафіцыйных, мы яшчэ раз пераканаліся, што абсалютная большасць гэтых людзей жадае пазітыўных змен і звязвае свае інтарэсы з новай дэмакратычнай Беларуссю, з Еўропай. Цяпер чыноўнікі вымушаны зноў слухаць з экранаў тэлевізараў гісторыі пра выкрыццё чарговай "групы карупцыянераў". Але думаю, новае зацісканне гаек доўгім не будзе. У дыктатуры папросту няма для гэтага рэсурсаў. Форму байкоту дыктатуры кожны можа вызначаць сам. Гэта дапаможа рэальнаму аб'яднанню ўсіх нармалёвых людзей як ва ўладзе, так і ў апазіцыі. Ужо ўсім бачна, што даўно чаканым зменам у краіне перашкаджае вельмі і вельмі маленькая група людзей. І калі яны адказалі на дыялог новымі арыштамі і адштурхнулі працягнутую руку, то нам усім нічога не застаецца, як прыняць выклік. Яны самі пачалі канфрантацыю.

Хартыя'97

ЧУЛІ?

Супраць Аляксея Марачкіна распачалі адміністрацыйную справу

Вядомаму мастаку, старшыні Міжнароднай арганізацыі "Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" Аляксею Марачкіну пагражае адміністрацыйная адказнасць за карціну, напісаную 11 гадоў таму.

Нагадаем, што напярэдадні Дня Волі ў майстэрню да мастака прыйшлі міліцыянты. Яны канфіскавалі плакаты, прымеркаваныя да шэсця, а таксама забралі вядомую карціну "Лялькі". Пасля таго інцыдэнту Аляксея Антонавіча кінулі "на суткі" — нібыта за нецэнзурную лаянку.

І вось днямі Марачкін быў выкліканы ў Цэнтральны РУУС Мінска, дзе даведаўся, што супраць яго ўзбуджана адміністрацыйная справа: "Допыт праводзіў старшы лейтэнант Д.П.Курыльчык, — гаворыць Марачкін. — Яны сфатаграфавалі ўсе канфіскаваныя напярэдадні Дня Волі расцяжкі, а таксама карціну "Лялькі", на якой, паводле міліцэйскага пратаколу, "изображено 10 мужских фигур". У сваю чаргу я распавёў, што рыхтаваў плакаты да дазволенага ўладамі шэсця. Але, што самае дзіўнае, міліцыянты падчас ператрусу канфіскавалі і расцяжкі ранейшых гадоў — з маёй асабістай калекцыі, якія да мінулага Дня Волі не прызначаліся".

Але найвялікшую цікавасць у "стражей порядка" выклікала вядомая карціна Марачкіна "Лялькі". "Гэты твор напісаны мною яшчэ напрыканцы мінулага стагоддзя, — працягвае Аляксей Антонавіч. — На ягонае напісанне мяне натхніла вядомая тэлеперадача расійскага тэлеканала НТБ "Лялькі". У міліцыі мне сказалі, што ў хуткім часе распачнецца экспертыза канфіскаваных плакатаў і "Лялек". Ці то ў жарт, ці то ўсур'ёз мне паведамілі, што экспертыза будзе праводзіцца ў будынку РУУС. Я параіў міліцыянтам прыцягнуць для правядзення экспертызы прафесійных мастакоў. На што мне было сказана: "Нікога з вашага саюза мы браць не будзем, у нас свае спецыялісты ёсць". І ў выпадку, калі экспертыза вывяліць, што галоўны герой карціны падобны на самага высокага беларускага начальніка, мяне, магчыма, абвінавацяць у знявазе".

Сам мастак каменціруе сітуацыю наступным чынам: "Гэта смех на ўвесь свет! Прыцягваць да адказнасці за карціну, якая выстаўлялася ў Палацы мастацтва, гэта проста абсурдна. Выява гэтай карціны друкавалася ў многіх газетах і раней нараканняў ні ў кога не выклікала, а вось зараз вырашылі прычапіцца менавіта да яе..."

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ЧУЛІ?

Трэнер расійскіх гімнастак прыляціць у Мінск на асабістым самалёце

Як паведаміла галоўны трэнер беларускай зборнай па мастацкай гімнастыцы Ірына Лепарская, галоўны трэнер расійскіх гімнастак Ірына Вінер прыляціць у Мінск на этап Кубка свету BelSwissBank разам з чатырма гімнасткамі на асабістым самалёце.

Зрэшты, Ірына Аляксандраўна, напэўна, можа сабе гэта дазволіць. Яе муж, мільярдэр Алішэр Усманаў, зараз узначальвае "Газпроминвестхолдинг", а наогул атрымаў шырокую вядомасць як прадпрымальнік, які дапамог "Газпрому" вярнуць выведзеныя ў 1990-х актывы. Да гэтага часу Усманаў займаецца ўрэгуляваннем шматмільярдных пазыкаў газавай манаполіі.

У верасні 2007 года Усманаў набыў на аўкцыёне "Сотбіс" усю калекцыю Растраповіча і Вішнеўскай за "суму, якая не агалошваецца, аднак якая значна перавышае ўсе чаканні".

Дарэчы, Алішэр Усманаў і сам добра знаёмы са спортам. У свой час ён выступаў за зборную СССР па фехтаванні, у 2005 годзе быў абраны прэзідэнтам Еўрапейскай канфедэрацыі фехтавання.

...А расійскай зборнай па мастацкай гімнастыцы можна толькі пазайздросціць. Не кожная каманда лятае на спаборніцтвы на асабістых самалётах.

Алесь СІВЫ.

РОЗДУМ НАД ФАКТАМ

Далёка нам да вострава Шры Ланка

Рэктар Віцебскага дзяржаўнага медыцынскага універсітэта Валерый Дзяйкола не хавае задавальнення: ягоная навучальная ўстанова выйшла на новы ўзровень міжнароднага супрацоўніцтва. Гэтаму спрыяе новы навучальна-камерцыйны праект, які прадугледжвае стварэнне на востраве Шры Ланка ў Індыйскім акіяне, дзе знаходзіцца аднайменная дзяржава, падрыхтоўчага аддзялення ВДМУ. Рэальнасць гэтай перспектывы пацвердзіў у час нядаўняга візіту ў медуніверсітэт прэм'ер-міністр адной з правінцый у рэспубліцы Шры Ланка.

Кожнае прыбаўленне студэнтаў з далёкага вострава ў ВДМУ гарантуе універсітэту прыкметны рост валютнай часткі бюджэту. Не дзіўна, што кіраўніка ланкійскай правінцыі Сабарагавума спадара Махіпалу Херата адміністрацыя ВДМУ прымала, як прэзідэнта буйной еўрапейскай краіны, а тое, што госць пацвердзіў свой намер адкрыць у правінцыі падрыхтоўчае аддзяленне медуніверсітэта, выклікала захапленне кіраўнікоў ВДМУ. На гэтым аддзяленні будуць займацца ланкійскія абітурыенты перад паступленнем у віцебскую ВНУ. У праграме аддзялення чатыры прадметы — руская мова, хімія, фізіка і біялогія.

Раней праз такое падрыхтоўчае аддзяленне моладзь Шры Ланкі, як і ўсе іншыя замежнікі, праходзіла ў Віцебску. Цяпер большую частку лекцый для слухачоў на востраве будуць таксама чытаць віцебскія выкладчыкі, але не ў далёкім беларускім горадзе, а непасрэдна ў рэспубліцы Шры Ланка. Зразумела, падарожжа на востраў, які не так даўно ўсе ведалі як Цэйлон, запатрабуе немалых фінансавых выдаткаў, але ўлады Шры Ланкі, зацікаўленыя ў аздараўленні свайго насельніцтва, гатовыя аддаць долю бюджэту на авіябілеты для віцебскіх педагогаў і на ўтрыманне беларусаў за мяжой.

Аддзяленне ВДМУ ў рэспубліцы Шры Ланка — першае замежнае прадстаўніцтва беларускай сістэмы медыцынскай адукацыі. Іншыя медуніверсітэты нашай краіны пакуль што не абзавяліся замежнымі філіяламі.

Стварэнне падрыхтоўчага аддзялення ў замежжы — справа прэстыжная і выгадная, бо гарантуе павелічэнне колькасці студэнтаў-іншаземцаў, а ў выніку — рост валютных паступленняў у казну дзяржавы і ў бюджэт навучальнай установы. На пачатак бягучага года сярод студэнтаў ВДМУ налічвалася 566 замежнікаў з 24 краін. Кожны з іх аддае каля 3,5 тысячы долараў ЗША за год навучання, ведаючы, што гэтыя выдаткі акупяцца высокімі заробкамі дыпламаванага ўрача.

Ланкійцаў у ВДМУ заўсёды было нашмат болей за студэнтаў з іншых краін. Сёння іх у медуніверсітэце каля 130.

Нарошчванне колькасці іншаземцаў у ВДМУ можна было б толькі вітаць, але не дае спакою думка пра адну акалічнасць. Трэба адзначыць, што з віцебскага медуніверсітэта штогод выходзіць шмат кваліфікаваных урачоў, у лячэбных і — асабліва — паліклінічных установах Віцебшчыны востра не хапае медыцынскіх спецыялістаў розных профіляў — ад тэрапеўтаў да гінеколагаў. Ды і тыя, што ёсць, на месцы доўга не затрымліваюцца, бо не задаволены нізкай зарплатай і празмернай нагрузкай, асабліва — велізарнымі выдаткамі часу на фармальную пісаніну, з-за якой і скарачаецца час непасрэдных стасункаў з хворымі. Недахоп урачоў дайшоў да таго, што ў бальніцах і паліклініках працуюць 70-гадовыя пенсіянеры.

"Трэба найперш лячыць не хваробу, а душу пацыента", — заклікалі сваіх калег славутыя ўрачы мінуўшчыны.

"Як можна выканаць гэты заклік, калі на прыём хворага ў паліклініцы афіцыйна адводзіцца 12 хвілін?" — ставяць пытанне рубам цяперашнія ўрачы Віцебска, дзе таксама адчуваецца дэфіцыт медыцынскіх кадраў. Прыкладам амаль катастрафічнага іх недахопу можна лічыць гарадскую паліклініку №4, якая абслугоўвае ў асноўным цэнтральную, найбольш населеную частку абласнога цэнтра. Тут няма акуліста, эндакрынолага, не хапае іншых спецыялістаў. На ўчастку №2 каля года няма пастаяннага тэрапеўта і па выкліках на дом ходзяць па чарзе розныя ўрачы. Няма змены ў такога "папулярнага" спецыяліста, як уролаг. З-за гэтага дасведчаны Міхаіл Бром вымушаны працаваць за дваіх, прымаючы за змену замест 30-ці па 40—45 пацыентаў. Урач з 40-гадовай практыкай, Бром атрымлівае 500 тысяч у месяц. Гэта — пры тым, што ён, акрамя прыёму хворых, робіць у паліклініцы аперацыі, выязджае на дом па выкліках асобных хворых.

Штогод шмат спрактыкаваных урачоў пакідаюць Віцебшчыну і знаходзяць працу і прыстойныя заробкі ў Маскве, Санкт-Пецярбургу, краінах Балтыі і далёкага замежжа.

Не хапае ў Віцебску і вобласці не толькі ўрачоў, а і медыцынскага абсталявання, у тым ліку — дыягнастычнага, для набыцця якога нестае грошай. А з таго часу, як сотні пацыентаў з Віцебскага раёна былі перададзены на абслугоўванне медустановам абласнога цэнтра, ускраінныя бальніцы Віцебска перагружаны да такой ступені, што хворых трымаюць не ў палатах, а ў калідоры. Вось і ўзнікае пытанне: а ці не лепш было б скіраваць больш увагі і сродкаў на падрыхтоўку ўрачоў з ліку суайчыннікаў, узняць на большую вышыню ўмовы і аплату працы нашых урачоў замест таго, каб аддаваць сілы, веды і грошы навучанню медыкаў для далёкіх краін? Бо атрымліваецца, што прыярытэтам дзяржаўнай улады Беларусі з'яўляецца здароўе не нашага народу, а насельніцтва краін Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі, урады якіх згодныя шчодра плаціць за дасканалае медыцынскае абслугоўванне сваіх грамадзян...

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ЗАПРАШЭННЕ

У гонар «Еўраслоўніка» і яго аўтара

20 мая на сядзібе Партыі БНФ (пр.Машэрава, 8) адбудзецца прэзентацыя **"Еўраслоўніка" Лявона Баршчэўскага**. Удзел бяруць аўтар, а таксама Уладзімір Сіўчыкаў, Адам Мальдзіс, Франак Вячорка і іншыя.

Перад гасцямі выступіць калектыў "Менск-стар квартэт" з праграмай еўрапейскай класічнай музыкі.

Пачатак а 19-й гадзіне.

Не ляжаць жа на канапе

Як высветліла "Народная воля", у апазіцыйных шэрагах няма адзінадушша наконт мэтазгоднасці ўдзелу ў выбарчай кампаніі. Адны збіраюцца ісці на выбары, другія — не.

Старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі **Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА** лічыць, што ўдзельнічаць у выбарах трэба.

— Быў час абмяркоўваць, а зараз надышоў час працаваць, — гаворыць Лябедзька. — Тэма ўдзелу ці няўдзелу ў выбарах абмяркоўвалася яшчэ ўлетку 2007 года, а восенню ў межах АДС адбыўся "круглы стол" на гэтую тэму. Тады, узважыўшы ўсе "за" і "супраць", было прынята рашэнне ўдзельнічаць у выбарчай кампаніі. Большасць актывістаў дэмакратычных партый успрымаюць слова "байкот" літаральна. Яны будуць ляжаць на канапе і нічога не рабіць. У лепшым выпадку пры байкоце можна скруціць кукіш у кішэні і паказаць яго тэлевізару, па якім паказваюць вядомага персанажа.

Байкот не дазваляе мабілізаваць людзей, з тым каб яны выйшлі на вуліцу і пратэставалі. Гэта я зразумеў пасля ўдзелу ў кампаніі байкоту 2000 года. Але тады сітуацыя была іншая. Зараз, на маю думку выбарчыя камісіі атрымаюць лічбы загадзя...

І тым не менш я заклікаю да актыўнага ўдзелу ў выбарчай кампаніі на ўсіх этапах, за выключэннем этапу галасавання. АДС пакідаюць за сабой права зняць усіх альтэрнатыўных кандыдатаў у дзень галасавання. Я заклікаю дэмакратычных актывістаў працаваць з людзьмі, хадзіць ад дзвярэй да дзвярэй, знаёміць іх з пунктам гледжання, альтэрнатыўным таму, які даводзіць афіцыёз.

Прыкладна так жа лічыць і палітык **Анатоль ЛЯЎКОВІЧ**. Толькі ў адрозненне ад Лябедзькі нават называе тых, хто выступае за байкот, "сапраўднымі правакатарамі":

— Для таго, каб зладзіць байкот, у апазіцыі няма годнага рэсурсу, — упэўнены палітык. — Не змогуць актывісты апазіцыі давесці да 70% выбаршчыкаў, што на выбары ісці не трэба. Таму трэба ваяваць. А на вайне як на вайне — войска не выбіраюць. У дэмакратаў, у адрозненне ад улады, рэсурс абмежаваны, але ісці на выбары трэба.

А тыя, хто заклікае да байкоту, — сапраўдныя правакатары.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

СКАЗАНО!

Александр ЛУКАШЕНКО:

«Да кому ты нужен...»

— Нашли оппозиционера, который набрал полтора процента, сделали его великим политзаключенным... Оппозиция уже не хочет, чтобы его выпускали. Имейте в виду, если он завтра выйдет на свободу, оппозиции не будет. Неужели вы не понимаете, что это за человек. Святого для него нет! Святого нет в этом человеке. Мы знаем, чем дышит оппозиция и чего она хочет. У него была возможность... пятеро политзаключенных этим воспользовались... он отказался. Ему, видите ли, момент не наступил. Нужно, чтобы весь мир выступил за его освобождение, и чтобы вся власть под давлением мира рухнула. Да кому ты нужен..."

(Из ежегодного послания А.Г.Лукашенко к Национальному собранию и белорусскому народу.)

***

Кажется, Александра Козулина вот-вот выпустят на свободу. И для этого есть все предпосылки. Во-первых, как сказал Лукашенко, кому он нужен... Во-вторых, как видно из цитаты, оппозиция не заинтересована в том, чтобы Козулин был на свободе. Значит, нужно назло оппозиции взять да и вытолкнуть тюремного сидельца за железные ворота. В-третьих, одним махом можно сразу двух зайцев убить — показать общественности живого, но, по логике Лукашенко, не представляющего интереса Козулина и в то же время окончательно похоронить оппозицию. Ведь Александр Григорьевич, заметьте, прямо сказал: "Имейте в виду, если он завтра выйдет на свободу, оппозиции не будет". Так что выпускаем Козулина на свободу!!!

МЕРКАВАННІ

У Расіі адбылася змена прэзідэнта. Ці паўплывае гэта на адносіны паміж Беларуссю і Расіяй?

Вінцук Вячорка: *Расійская палітыка ў дачыненні да Беларусі стане больш выразнай*

Першы намеснік старшыні Партыі БНФ Вінцук Вячорка ўпэўнены, што палітыка Расіі ў дачыненні да Беларусі пасля прыходу да ўлады Дзмітрыя Мядзведзева "не памяняецца, а стане яшчэ больш выразнай".

"Гэта абумоўлена найперш усім вядомымі сувязямі Мядзведзева з "Газпромом", -- кажа Вінцук Вячорка. На яго думку, "Крэмль будзе ўтрымліваць пры ўладзе Беларусі Лукашэнку з раўналежным яго аслабленнем".

Сяргей Калякін: *Дзмітрый Мядзведзеў — самадастатковы прэзідэнт*

Палітыка Мядзведзева ў адносінах да Беларусі будзе больш прагматычнай, чым палітыка Пуціна, мяркуе старшыня Партыі камуністаў Беларускай Сяргей Калякін.

"Пакуль што ўсе разглядаюць Мядзведзева як пераемніка Пуціна. Я думаю, што гэта будзе самадастатковы прэзідэнт, — кажа С.Калякін. — Ён будзе весці палітыку на пацяпленне адносін Расіі з Еўрасаюзам, стратэгічнае партнёрства з ЗША. І тады ў Беларусі будзе мала магчымасцяў для спекуляцый паміж Захадам і Расіяй".

Анатоль Лябедзька: *Прэс з боку Расіі будзе павялічвацца*

Палітыка Дзмітрыя Мядзведзева ў асноўным "будзе пераемнай, бо ён і Пуцін — прадстаўнікі адной часткі палітычнай эліты, аднак змесцяцца акцэнты ў эканамічнай сферы", — лічыць старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька.

З новым расійскім прэзідэнтам менш будзе палітычнай рыторыкі, але "прэс з боку Расіі будзе павялічвацца, — мяркуе А.Лябедзька. — Пры тым захаваюцца бясплатныя паслугі Крамля для беларускага прэзідэнта ў міжнародных арганізацыях. Грант на энерганосьбіты можа паменшыцца, але застанецца".

Анатоль Ляўковіч: *Крэмль павінен наладжваць стасункі з беларускай апазіцыяй*

Першы намеснік старшыні Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада) Анатоль Ляўковіч мяркуе, што з прыходам да ўлады Дзмітрыя Мядзведзева "для Крамля важна было б наладжваць стасункі не толькі з урадам Беларусі, але і стасункі паміж грамадскімі супольнасцямі Расіі і Беларусі, у прыватнасці з апазіцыяй".

Палітык выказаў сваю думку наконт таго, якім павінен быць палітычны кірунак Беларусі: "Калі ў нас апазіцыя наладжвае стасункі з Захадам, улада ставіцца да гэтага спакойна. А манаполію на ўсходні палітычны вектар трымае Лукашэнка. І маё меркаванне, якога прытрымліваецца большасць сяброў АДС, — гэту манаполію трэба разбураць".

Андрей Суздальцев: *«Сейчас Беларусь для России отошла на второй план»*

Недавно вступил в должность президента России Дмитрий Медведев, сменивший на этом посту Владимира Путина. Сменится ли после этого политика России по отношению к Беларуси? Об этом в беседе с корреспондентом "Народной воли" рассуждает политолог Андрей СУЗДАЛЬЦЕВ.

— Примечательно, что в контексте инаугурации Дмитрия Медведева союзное государство Беларуси и России совсем не присутствовало и не упоминалось, — говорит мой собеседник. — И здесь все просто. Для легитимности российской власти наличие российско-белорусского проекта не является основополагающим. Путин остается у руля исполнительной власти России, и это говорит о том, что будет происходить плавный переход от одной элиты к другой с унаследованием основных идеологических и политических установок периода Путина. То есть, как мне кажется, по крайней мере до конца этого года Россия будет действовать в рамках ныне заключенных соглашений с Беларусью. Какие-то кардинальные изменения в отношениях двух стран можно ожидать только в двух случаях. Если какие-то изменения спровоцирует белорусская сторона. Или же белорусская власть попадет в кризис. Тогда внимание России со стороны его руководства, конечно же, будет усилено.

— Ожидается, что свой первый официальный визит в должности президента Дмитрий Медведев нанесет не в соседнюю Беларусь, а в Казахстан...

— Сейчас у российской власти достаточно других проблем. И в первую очередь — в Центральной Азии, где ситуация близка к дестабилизации. Это будет отвлекать внимание России на постсоветском пространстве от других регионов. Так что Беларусь остается на втором плане.

— На ваш взгляд, Медведев скопирует политику Путина?

— Нет, изменения будут, но не сразу, хотя преемственность будет достаточно высокая. Дело в том, что элитные группы, которые поддерживают Медведева и Путина, близки, пересекаются, но никак не совпадают.

Алесь СИВЫЙ.

«Эль Паис»: *Беларусь хотела поставлять оружие колумбийским повстанцам*

Испанская газета "Эль Паис" со ссылкой на свои источники в колумбийском правительстве пишет о том, что Венесуэла и Беларусь намеревались поставлять оружие для повстанцев из Революционных вооруженных сил Колумбии (FARC).

В материале от 10 мая издание сообщает об электронном письме, найденном в компьютере одного из лидеров боевиков Рауля Рейеса, который был убит 1 марта в результате спецоперации колумбийской армии.

Это зашифрованное сообщение датировано 8 февраля и подписано одним из членов секретариата FARC **Иваном Маркесом**, который сообщает, что Уго Чавес *"рассмотрел с белорусскими властями возможность поставок вооружения". "Наш белорусский друг продолжает работу над пакетом* (возможно, имеется в виду пакет документов. — **Прим. авт.**) *о путях к черному рынку, чтобы решить проблемы, — цитирует газета выдержки из письма. — 17 числа этого месяца* (февраля. — **Прим. авт.**) *в Каракас прибудет делегация высоких представителей от этого друга, чтобы уточнить список. Ангел просил, чтобы мы были здесь и лично договорились с делегацией".*

По данным "Эль Паис", под псевдонимом "Ангел" зашифрован Уго Чавес. *"А друг — это **Виктор Шейман**, госсекретарь Совета безопасности Беларуси, человек из ближайшего круга Александра Лукашенко. Шейман был одним из тех, кто продвигал контракты на поставку оружия в Венесуэлу на сумму в 720 млн евро, которые были подписаны в прошлом году",* — утверждает газета.

Интересно, что 15—19 февраля Венесуэлу с официальным визитом посещала белорусская делегация, возглавлял которую как раз Виктор Шейман.

Но, согласно официальной информации, в ходе визита обсуждались не вопросы поставок оружия, а финансирование проектов строительства в Венесуэле заводов с участием МАЗ, БелАЗ и МТЗ. А также такие "гражданские" проекты, как строительство пяти тысяч квартир и реконструкция в Каракасе района Мирафлорес, создание совместного предприятия по бурению и ремонту нефтяных скважин.

В пресс-центре Государственного секретариата Совета безопасности Беларуси заявили, что обращать внимание на всякие домыслы, к распространению которых подключилась испанская пресса, несерьезно. Там также отметили, что недавно президент Венесуэлы Уго Чавес предупреждал о том, что США организуют вброс в СМИ информации подобного рода — псевдокомпромата.

Марина РАХЛЕЙ.

ОТ РЕДАКЦИИ

Заявление пресс-центра Государственного секретариата Совета безопасности комментировать нет смысла — другим оно быть не может. Остается лишь напомнить одну известную пословицу: дыма без огня не бывает.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Андрэй КЛІМАЎ:

«За мяжой стан майго здароўя толькі пагоршыўся»

15 мая — тры месяцы, як выйшаў на свабоду палітык Андрэй Клімаў. Днямі ён вярнуўся з-за мяжы, дзе праходзіў медыцынскае абследаванне.

Роўна месяц таму, калі Андрэй Клімаў знаходзіўся ў адной з замежных клінік, мы звязаліся з ім па тэлефоне.

"Здароўе дрэннае, — распавёў тады палітык. — Усё аказалася куды горш, чым я чакаў. Турма — не санаторый, але на гэты раз здароўе я падарваў канчаткова. У Беларусь вярнуся, як толькі адчую сябе лепш".

Праўда, на той час Андрэй Клімаў папрасіў не агалошваць інфармацыю аб сваім лячэнні да вяртання ў Мінск. І вось днямі палітык прыехаў дадому.

— Не буду казаць, дзе канкрэтна я знаходзіўся, аднак мне параілі на нейкі час змяніць клімат, — расказвае Андрэй КЛІМАЎ. — Зараз у Мінску працягваю папярэдні курс абследавання. Даюць аб сабе ведаць усе старыя хваробы пасля арышту, зняволення і, суадносна, стрэсу.

— Што кажуць урачы?

— Прапісалі дамашні пасцельны рэжым. Самаадчуванне такое, што пакуль мяне нічога не цікавіць. Нават спіртныя напоі ўрачы катэгарычна забаранілі ўжываць у любых дозах. Дарэчы, як аказалася, змена клімату і знаходжанне за мяжой толькі пагоршылі мой стан здароўя. Таму і вярнуўся ў Мінск.

— Якія бліжэйшыя планы?

— Зараз у рабоце мая новая кніга, і, як толькі паправіцца здароўе, адразу ж арганізую яе прэзентацыю.

Алесь СІВЫ.

ІНФАРМАЦЫЯ ПА СПРАВЕ

Нагадаем, што вядомага палітыка Андрэя Клімава датэрмінова вызвалілі з мазырскай калоніі 15 лютага.

Апазіцыйны лідэр, дэпутат Вярхоўнага Савета 13-га склікання Андрэй Клімаў быў арыштаваны 3 красавіка 2007 года за апублікаваныя ў інтэрнеце публіцыстычныя артыкулы. Супраць палітыка была ўзбуджана крымінальная справа па артыкуле 361 ч.3 КК РБ "Заклікі да змены канстытуцыйнага строю, якія ажыццяўляліся з дапамогай СМІ".

У ізалятары ў палітыка адбыўся сардэчны прыступ. 1 жніўня на практычна закрытым судзе Клімаў быў асуджаны на 2 гады зняволення ў калоніі строгага рэжыму.

Раней палітык правёў чатыры гады ў турме па абвінавачванні ў эканамічных злачынствах, а таксама быў асуджаны на 15 месяцаў зняволення ("хіміі") за арганізацыю вулічных акцый пратэсту. Праваабарончая арганізацыя Amnesty International прызнала Андрэя Клімава вязнем сумлення.

В Минске открылся супермаркет стоимостью 3,6 миллиона долларов

Группа "Вестер" (Калининград) открыла в Минске супермаркет стоимостью 3,6 миллиона долларов.

Его адрес — угол проспекта Дзержинского и улицы Уманской. Перед магазином — автопарковка на 470 мест.

Площадь супермаркета 4,6 тысячи квадратных метров. В торговом зале — 16 кассовых терминалов.

Сеть "Вестер" создана в 2006 году на базе калининградской группы "Вестер". К концу 2007 года сеть быть представлена в 22 регионах России, а также в Казахстане и в Украине. В 2008 году компания запустит в строй около 30 торговых объектов общей площадью более 150 тысяч квадратных метров.

БОЛЬ

Даже грабитель не ворует у нищего

Как точно в одном из номеров вашей газеты подполковник запаса КГБ В.Костко описал состояние нашего народа: рабские условия трудящихся, то есть взятая откуда-то контрактная система, сразу же с первого дня работы ставящая каждого гражданина в зависимость от нанимателя и мгновенно отнимающая у него право высказывать свое мнение, не говоря уже о какой-то критике, а тем более возражениях.

Мелкий бизнес, то есть предприниматели, поставлены в такие условия, что дело идет к их самоликвидации. Чего стоят одни лишь командные действия многотысячной армии чиновников различных контролирующих ведомств, получающих хорошую зарплату, всеми возможными и невозможными путями выкачивающих из производителей под разными предлогами налоги и подати. При этом, заметим, любые идущие снизу от народа предложения пресекаются сразу же и запрещаются.

Вот в г.Новополоцке 3000 граждан обращаются в местные власти за разрешением провести пикет по отзыву депутата, проголосовавшего за отмену льгот. Итог: депутат остается на своем месте, а активист В.Шевченко оштрафован на 35 базовых величин.

Регулярно слежу за государственной печатью и никак не могут понять, почему же никто ничего не пишет об отнятых льготах инвалидов. Сам решил выразить возмущение через публикацию статьи в одной из газет. Не печатают. Звоню в редакцию. Отвечают: пишем много, но если ваша статья нам подойдет — напечатаем". Так до сего дня не могут разобраться, подойдет или нет. И понятно, что такой материал им не подойдет и никто из государственных СМИ печатать не будет.

Абсолютно все знают, что самые беззащитные и несчастные граждане нашей страны — это инвалиды. Мне в жизни множество раз пришлось видеть их быт, жизнь и повседневную борьбу за выживание. С 1988-го по 1992 год я был первым председателем городского общества инвалидов г.Гродно и поэтому как никто другой знаю трудности и беды этой категории людей.

Но вот 16 декабря 2008 года этих граждан нашей страны, только не пойму за какие грехи, лишают льгот, которыми они пользовались десятилетиями. Чтобы не перечислять весь их перечень, скажу о главных, тех, которые имели судьбоносное значение для людей, обиженных судьбой. Представьте себе: инвалидов с болезнями опорно-двигательного аппарата, безногих, колясочников лишают льгот на автомашину и тех капель бензина (40 литров в месяц), которые приобретались инвалидами по льготной цене. Так как же они будут жить, из каких источников смогут собрать деньги на транспорт, если сегодня машина стоит 8—15 миллионов белорусских рублей, а пенсия инвалидов едва превышает 180.000—200.000 рублей.

Протезы, корсеты, обувь и т.д. ранее были бесплатными, а теперь придется платить. Так не кажется ли вам, господа правители, что вы их попросту бросили? Записавшись на прием к депутату Национального собрания РБ А.Н.Буровой, я задал ей вопрос: голосовала ли она лично за отмену льгот? Ответила, что воздержалась. А когда я спросил, как могло случиться такое, что инвалидов-опорников, безногих, колясочников и т.д. они лишили льгот на автотранспорт, не поверите, сделала такой вид, будто впервые об этом слышит, будто я что-то напутал. А помощник ее даже рассказала, что в декабре 2007 года смотрела какой-то документальный фильм, как "афганцам" вручали автомашины, и мои претензии, кажется, не верны. Мне не оставалось ничего другого, как доложить об этом разговоре председателю областного общества инвалидов, который вместе с директором одного из наших инвалидных предприятий договорился с ней о встрече, во время которой еще раз подтвердилось то, что **депутаты не знают, за что голосуют**.

Удивляет меня и поведение руководителя нашего Республиканского общества инвалидов В.П.Потапенко, который ведет теперь какую-то мышиную возню за круглыми, квадратными или овальными столами с теми чиновниками о том, что колясочники и безногие лишены этих и других льгот. К чему эти разговоры, если любому здравомыслящему человеку понятно: если не вернуть льготы, то те же инвалиды-колясочники потеряют в итоге не только способность к работе, общению, но и вообще интерес к жизни на этой грешной земле. Да и вообще, как можно разговаривать с теми чиновниками, которые лишили своих отцов и матерей 50%-ной льготы на проезд в общественном транспорте. Уверен, что они постараются убедить инвалидов, что в коляске можно не только передвигаться, но и летать.

Даже грабитель не станет грабить нищего, а наши чиновники додумались до того, чтобы у нищих и больных отобрать их торбу.

Г.К.ОКОЛОВ,
житель г.Гродно.

Народная Воля http://www.nv-online.info
15 МАЯ 2008 г.

ДИПКОРПУС

Два языка Любомира Регака

Конечно, Временный Поверенный в делах Словакии в Беларуси Любомир РЕГАК знает языков гораздо больше. Точнее, шесть. И родной, словацкий, в них не входит. Но мы разговаривали только на двух. Любопытная закономерность: аккредитованные в Минске иностранные дипломаты порой употребляют белорусский язык чаще некоторых белорусов.

— Начнем с самого начала.

— Родился я в Чехословакии. Моя родина — маленький город, который считается столицей словацкого пива и называется Топольчаны. Славянское название. Наверное, произошло от "тополей". В окрестностях очень много старинных усадьб. В одной из них находится музей Пушкина, потому что туда на каникулы к сестре ездила Наталья Гончарова с детьми Александра Сергеевича.

— Я в тех краях встал на горные лыжи...

— А я перестал на них кататься после того, как сломал ногу. Моя мама всю жизнь работала в бюро путешествий. Папа преподавал в техникуме. Из пяти детей я — четвертый. У меня три брата и сестра. Семья даже для тех времен не очень типичная. Но есть большой плюс: больше детей — больше общения.

— А как вы попали в дипломаты?

— После школы. У нас двухступенчатая система: восемь классов основной школы, а потом четыре года гимназии. Тогда в последний год можно было пройти обучение в специальной школе, где готовили к учебе за рубежом. На всю Словакию такая школа была одна. Принимали туда только после сдачи экзаменов и ставку делали на углубленное обучение иностранных языков. Тех же, кто оставался в Словакии, автоматически направляли в вузы, которые нас рекомендовали. В моем случае это был юридический. Мне нравились гуманитарные науки, хотел быть юристом. Не получилось. Мне предложили факультет международных отношений в МГИМО. Учеба совпала с замечательными временами. Это была, если так можно сказать, продвинутая перестройка. Открылись архивы, каждую неделю в свет выходило что-то неизвестное. Много новой информации, постоянный обмен мнениями — для меня все это было очень интересно. Гораздо интереснее, нежели я бы учился в тогдашней Чехословакии, где вплоть до революции 1989 года был настоящий застой. В МГИМО я впоследствии защитил кандидатскую диссертацию. Затем начал работать в Министерстве иностранных дел Словакии. Произошло это за несколько месяцев до разделения Чехословакии. Получается, что в нашем МИД я работаю с самого начала. Уже летом 1993-го у меня состоялась первая долгосрочная командировка. Это вновь была Москва, где я пробыл почти пять лет. Оттуда мы были аккредитованы в Беларуси, и я ездил сюда несколько раз в рабочие командировки. В том числе принимал участие в 1995 году во вручении нашим послом Александру Лукашенко верительных грамот. Прекрасно все помню. Было интересно послушать молодого динамичного президента. Потом был центральный аппарат словацкого Министерства иностранных дел. Затем меня на четыре года направили заместителем посла в Португалию. Вернулся опять в МИД, был на посту европейского корреспондента МИД — координатора по вопросам внешней политики Евросоюза как раз во время нашего вступления в ЕС. В 2006 году послали в Минск. Так я впервые стал руководить посольством.

— Какая у вас семья?

— Типично дипломатическая. Жену "нашел" на работе, что бывает очень часто. Зовут ее Дана. Мы вместе работали в посольстве в Москве. В Москве и поженились. Попросили обвенчать нас словака — архиепископа Доминика Грушовского, который работал Апостольским нунцием именно в Беларуси. Он по нашей просьбе специально приехал в Москву. Жена была вынуждена скорректировать свою карьеру и скопировать мой путь. Хотя она сама работает сейчас в словацком МИД. Буквально на днях отметили 10-летие со дня нашей свадьбы. У нас растут две девочки. Имена выбирали старинные и весьма красивые. Одну назвали в честь прабабушки Магдаленой, другую — Альжбетой. Младшая ходит здесь в детский садик, очень счастливый ребенок. Старшая учится в одной столичной русскоязычной гимназии. Но к белорусскому языку тоже имеет отношение. Она занимается в воскресной школе в костеле на Золотой Горке. Он ближе всех находится к нашему дому и больше других ей нравится. Маленький, уютный, похожий на словацкие деревенские костелы. Дочь готовится к первому причастию.

С семьей.

— Чем занимаетесь в свободное время?

— Должен сказать, что его очень мало. У дипломатов нет твердого графика работы. Иногда приходится работать почти целые сутки. Увлекаюсь музыкой, немного играю на пианино. Очень люблю Баха, особенно его органные сочинения и мессы. Люблю поэзию. Всегда изучаю историю той страны, где нахожусь. Это очень помогает в общении. Часто путешествуем.

— Какими вам показались белорусы?

— Наверное, это самый распространенный вопрос. И очень сложный. Здесь я нашел как добрых и приветливых людей, так и прямо им противоположных. Подобное есть в любой стране. Речь идет лишь о соотношении тех и других. Настоящим открытием для меня стало то, что эта земля имеет огромный исторический заряд, а об этом будто специально не говорят. Взгляните на карту Великого княжества Литовского...

— Я заметил, что она висит у вас на стене.

— Белорусам нужно гордиться своей историей. Здесь же все "тутэйшыя". Нельзя ее ограничивать только 1994-м, 1917-м или третьим разделом Речи Посполитой. Когда Словакия обрела государственный суверенитет, нам тоже пришлось многое в своей истории заново осмыслить. Она, как и у вас, очень древняя. Белорусы много чем могут гордиться, но надо уметь трезво и критически глядеть на те эпохи, которые подвергались фальсификациям и мистификации.

— Русский язык вы выучили в Москве?

— Нет, еще в Чехословакии. Учили с пятого класса. Естественно, как и все обязательное, многие его недолюбливали. А мне русский нравился с самого начала.

— А белорусский?

— Адкрыццё. Калі я раней наведваў Беларусь, бачыў, што гэта нешта іншае, але вельмі падобнае на расійскую мову. А тут (унікаючы больш глыбей) убачыў, што гэта зусім не варыяцыя мовы рускай. Для мяне, славака, нелагічна тое, што адбываецца з беларускай мовай у час, калі ўсюды побач мы бачым сапраўдны рэнесанс нацыянальных моў і культур, зварот да сваіх крыніц, прыдушаных былымі імперіямі. Калі б мае продкі ў XIX стагоддзі не адвяавалі славацкую мову, мы бы зараз, можа, размаўлялі па-венгерску альбо па-чэшску. Жаданне людзей размаўляць на той мове, якая выжыла праз стагоддзі, цалкам зразумелая рэч. Тое, што беларуская мова жыве, вельмі цудоўна! Можа, яе цяжка пачуць у Мінску, бо тут жыве шмат людзей з іншых краін былога Савецкага Саюза. Але ў правінцыі і сярод інтэлектуалаў на ёй у рэальным жыцці насуперак насільнай асіміляцыі размаўляе даволі шмат людзей, што вельмі прыемна. Гэта сапраўды вялікая і прыгожая мова. Яна, кажучы па-славацку, любазвучная. І больш бліжэй да нашай, чым расійская. Дарэчы, я пераклаў на славацкую мову некалькі вершаў Ніла Гілевіча. Дапамог Васілю Сёмухе перакласці на беларускую мову вершы вядомага славацкага паэта Павала Орсага-Гвездаслава, якія ўпершыню гучалі сёлета ў сакавіку падчас першай агульнабеларускай дыктоўкі, у якой я з вялікім задавальненнем прыняў удзел.

Александр ТОМКОВИЧ.

Любомир Регак с дозиметром в чернобыльской зоне.

ДОБРАЯ НАВІНА

Рэкорд па двайнятах і трайнятах

Абсалютны рэкорд нараджэння двайнятаў, трайнятаў і квартэта немаўлят усталяваны ў Беларусі.

У 2007 году з'явілася на свет 965 двайнятаў, 20 трайнятаў і 1 чацвярнятаў (Мінск). Гэта абсалютны рэкорд за апошнія два дзесяцігоддзі.

Першы беларускі феномен нараджэння чацвярні быў у 2004 годзе — "квартэт" хлопчыкаў папоўніў сям'ю мінчукоў.

Павелічэнне колькасці шматплодных родаў у Беларусі абумоўлена як генетычнымі фактарамі, так і ўжываннем новых сучасных метадаў, у прыватнасці, экстракарпаральнага апладнення (ЭКА) — колькасць "дзяцей з прабіркі" з года ў год узрастае.

У 2007 годдзе ў Беларусі ўпершыню за апошнія 15 гадоў колькасць нованароджаных перавысіла 100-тысячную мяжу.

ЧУЛІ?

У Беларускай аўтакефальнай царквы новы епіскап

У Кафедральным саборы св.Кірылы Тураўскага ў Брукліне (Нью-Йорк) быў хіратанізаваны ў епіскапскую годнасць архімандрыт Святаслаў (Вячаслаў Логін).

Абрад хіратоніі быў выканаы архіепіскапам Уманскім і Дэтройцкім Аляксандрам, епіскапам Барыспальскім Пасіем ды епіскапам Х'юстанскім і Тэхаскім Макарыюсам пры ўдзеле вялікай колькасці святароў і вернікаў з Нью-Йорка, Нью-Джэрсі і Канады.

З-за «чалавечага фактару»

"Чалавечы фактар" стаў прычынай пераносу даты правядзення першага з'езда рэспубліканскага грамадскага аб'яднання "Белая Русь". Ён мусіў адбыцца 17 мая, але збярэцца толькі ў канцы мая — пачатку чэрвеня.

Паводле слоў намесніка старшыні аб'яднання Аляксандра Шацько, Мінская гарадская арганізацыя не паспела правесці канферэнцыю па вылучэнні дэлегатаў на з'езд. І гэта дзіўна, бо ні для каго не сакрэт, што мерапрыемствы "Белай Русі" праводзяцца з дапамогай дзяржавы.

Нагадаем, аб'яднанне было ўтворана ў лістападзе 2007 года. Яго ўзначаліў міністр адукацыі Аляксандр Радзькоў. Прадстаўнікі "Белай Русі" не выключаюць, што з часам яна можа пераўтварыцца ў палітычную партыю. Праўладную, зразумела.

СІТУАЦЫЯ

КДБ дбае пра беларускіх студэнтаў

Па заканчэнні майскіх святаў студэнт першага курса Еўрапейскага гуманітарнага універсітэта Алег Грубіч ехаў з Мінска на месца вучобы ў Вільнюс, але пры перасячэнні дзяржаўнай мяжы высветлілася, што ён уключаны ў спісы невыязных. Па вяртанні ў Мінск да хлопца сталі праяўляць узмоцненую цікавасць супрацоўнікі КДБ.

Калі як мінімум чатыры дзяржаўных службоўцы марнуюць паўдня на тое, каб запалохаць маладога чалавека 22 гадоў, складваецца ўстойлівае адчуванне кафкіанскага абсурду.

Пасля таго, як у Алега ў цягніку Смаленск—Вільня памежнікі адабралі пашпарт і паставілі па-над штампам аб перасячэнні мяжы адзнаку "анулявана", ён паспрабаваў атрымаць тлумачэнні ў РУУС па месцы жыхарства. Там нічога не ведалі і перанакіравалі маладога чалавека ў АГІМ, супрацоўнікі якога даволі хутка выдалі даведку, што ў праславуты спіс ён патрапіў па лініі ваенкамата. У ваенкамаце Першамайскага раёна адна з супрацоўніц, паглядзеўшы матэрыялы асабістай справы, сказала, што яшчэ ў 2006 годзе супраць Алега была ўзбуджана крымінальная справа па факце ўхілення ад ваеннай службы. Справа ў тым, што раней Алег быў студэнтам Акадэміі мастацтваў, але пасля падзей сакавіка 2006 года быў адлічаны нібы за "акадэмічную непаспяховасць". Пасля гэтага ён вучыўся ў Польшчы, а ўлетку мінулага года паступіў у ЕГУ. Варта адзначыць, што ў Літве Алег стаў на вайсковы ўлік у Кансуляце Рэспублікі Беларусь.

Аднак у ваенкамаце высветлілася некалькі цікавых падрабязнасцяў: улік у Кансуляце па цяперашнім заканадаўстве ўжо не мае значэння, а адлічаныя з вышэйшых навучальных устаноў за акадэмічную непаспяховасць студэнты не могуць атрымаць адтэрміноўку, нават калі зноў вучацца на дзённым аддзяленні. Пасля абвяшчэння ўсіх гэтых правіл супрацоўніца ваенкамата тым не менш запэўніла, што адправіць паведамленне на выключэнне Алега са спісу невыязных. Акрамя таго, маладому чалавеку была ўручана позва з'явіцца на медыцынскі агляд 16 чэрвеня. Напрыканцы гутаркі гэтая ж супрацоўніца прамым тэкстам заявіла, што Алегам цікавяцца ў КДБ, і сказала прыйсці на наступны дзень, каб забраць даведку аб выключэнні са спісу.

Раніцай наступнага дня Алегу патэлефанавалі з КДБ і папрасілі прыйсці ў ваенкамат крыху раней. Ад гэтай "прывабнай" прапановы ён адмовіўся і прыйшоў у прызначаны час. На ганку ваенкамата Алега чакалі чатыры чалавекі: учарашняя супрацоўніца, хтосьці з ваенкаматнага кіраўніцтва і двое ў цывільным. Супрацоўніца сказала, што "прыйдзецца пагутарыць самі ведаеце з кім". Аднак спачатку маладога чалавека выклікаў да сябе начальнік, які распавёў, што з "органамі трэба сябраваць". Затым прапаноўваў паказаць, дзе знаходзіцца медкамісія, аднак пасля адмовы Алега ісці куды б ні было, паклікаў двух прадстаўнікоў камітэта Дзяржбяспекі ў свой кабінет. Апошнія прадставіліся як супрацоўнікі Першамайскага аддзела КДБя. Ніякіх пасведчанняў, якія пацвярджаюць іх паўнамоцтвы, гэтыя людзі не прад'явілі.

Адначасова з гэтым супрацоўніца ваенкамата аддала знаёмай Алега, якая чакала ў калідоры, даведку аб выключэнні хлопца са спісу невыязных. Дадзенае паведамленне ўяўляе сабой паперку, на якой няма нават пячаткі. Ад гутаркі з супрацоўнікамі КДБ і Алег, і яго знаёмая адмовіліся. Пры гэтым людзі ў цывільным настойвалі на сваім праве "гутарыць для атрымання інфармацыі" з "любым чалавекам, у любым месцы", прапаноўваючы "праехаць з імі ў аддзяленне для выпісу афіцыйнай позвы", а пасля адмовы паабяцалі, што афіцыйную позву прынясуць "па месцы жыхарства на працягу паўгадзіны".

"10 мая я накіраваўся ў Аддзел па грамадзянстве і міграцыі па месцы жыхарства, каб даведацца, ці выключылі мяне са спісу невыязных, — распавёў "Народнай волі" Алег Грубіч. — Усё застаецца ў падвешаным стане. Ніякай афіцыйнай паперы мне не далі, проста на словах сказалі, што я застаюся невыязным. У выпадку, калі я не атрымаю дазволу на свабоднае перамяшчэнне, то буду вымушаны звярнуцца ў суд".

Хлопец лічыць, што насамрэч ваенкамат выкарыстоўваюць у якасці прыкрыцця: "За гэтыя дні ў галаве я перавярнуў безліч варыянтаў. Пачынаючы ад сітуацыі са Змітром Жалезнічэнкам, якому не далі аднавіцца ў ВНУ і адправілі ў войска, да таго, што мяне могуць абвінаваціць ва ўдзеле ў незарэгістраванай арганізацыі. Кадэбэшнікі, з якімі я размаўляў у ваенкамаце, менавіта на гэта і ціснулі. Іх цікавіла мая культурніцкая дзейнасць — ад правядзення ў Вільні агульнанацыянальнай дыктоўкі да арганізацыі культурніцкіх канферэнцый. Толькі пры чым тут незарэгістраваныя арганізацыі, я зразумець не магу".

Стася СЛУЦКАЯ.

ДАРЭЧЫ

У Насты Палажанка МУС папрасіла прабачэння

Намесніца старшыні незарэгістраванага "Маладога фронту" Наста Палажанка атрымала адказ з Міністэрства ўнутраных спраў на зварот з патрабаваннем растлумачыць, чаму дзяўчына ўнесена ў "спіс невыязных".

Нагадаем, уначы 4 красавіка Насту высадзілі з цягніка, што накіроўваўся ў Варшаву, на падставе таго, што на непаўнагадовую маладафронтаўку быццам бы заведзена другая крымінальная справа, якая ўжо знаходзіцца на разглядзе ў пракурора. З гэтай нагоды дзяўчына нібыта і была занесена ў "спіс невыязных", і ёй было забаронена пакідаць межы Беларусі.

На наступны дзень Наста напісала заяву з просьбай патлумачыць, што гэта за справа, хто і калі яе завёў і чаму яна наогул ні пра якую справу супраць сябе не ведае.

"Звесткі аб узбуджэнні крымінальных спраў у 2008 годзе ў адзіным дзяржаўным банку даных аб правапарушэннях адсутнічаюць, — гаворыцца ў адказе МУС. — Вашы пашпартныя даныя выключаны з ведамаснага банка даных МУС аб грамадзянах РБ, права якіх на выезд за мяжу часова абмежавана, таму што яны былі памылкова змешчаны ў банк у сувязі са збоем у працы праграмна-апаратнага комплексу. МУС Беларусі прыносіць Вам свае прабачэнні".

Трэба адзначыць, што адказ Міністэрства ўнутраных спраў напісаны па-беларуску.

"Безумоўна, гэты крок добра спланаваны, — каментуе адказ з МУС Наста Палажанка. — У гэты дзень у Варшаве я павінна была мець шэраг важных сустрэч, звязаных з дзейнасцю "Маладога фронту", якія, пэўна, не былі выгадныя ўладам, таму смешна нават меркаваць пра нейкі тэхнічны збой. Я параюся з юрыстамі і, магчыма, буду падаваць у суд на МУС з патрабаваннем маральнай кампенсацыі: нельга спакойна прымаць тое, што ў дзве гадзіны ночы мяне, непаўнагадовую дзяўчыну, незаконна здымаюць з цягніка і вымушаюць адну правесці ноч на вакзале ў чужым горадзе. Тым больш нельга быць упэўненай, што ў наступны раз у "праграмна-апаратным комплексе" нечакана не здарыцца збой і мяне зноўку не павярнуць на мяжы".

РЭГІЁН

На Гродзеншчыне падаражэла мабільная сувязь

Паводле рашэння Гродзенскага абласнога савета дэпутатаў, у рэгіёне павысіўся падатак на паслугі мабільнай сувязі. Цяпер жыхары вобласці замест пяціпрацэнтнага падатку будуць плаціць дзяржаве дзесяціпрацэнтны.

Непапулярнае рашэнне дэпутаты абгрунтавалі тым, што падатак на паслугі мабільнай сувязі ў Гродзенскай вобласці быў самы нізкі па краіне.

Як сцвярджаюць супрацоўнікі аператараў мабільнай сувязі, яны дазналіся аб павышэнні падатку толькі пасля таго, як заўважылі, што абанентам павялічыўся кошт званкоў, а людзі пачалі звяртацца за тлумачэннямі.

Тым часам гродзенскія дэпутаты павысілі падаткі не толькі на паслугі мабільнай сувязі. Адпаведным рашэннем павышаны памер падаткаў за паркоўку транспартных сродкаў у спецыяльных месцах, рамонт і тэхнічнае абслугоўванне аўтамабіляў для фізічных асоб. У гэты спіс трапілі і грамадзяне, якія валодаюць сабакамі ці выкарыстоўваюць іх у прадпрымальніцкай дзейнасці.

ПАДЛІЧЫЛІ

Хто ў нас «стотысячнікі»?

У 14 гарадах Беларусі колькасць насельніцтва перасягае 100 тысяч чалавек, паведамляе Міністэрства статыстыкі і аналізу.

Лідэрам з'яўляецца, вядома, сталіца. У Мінску на 1 студзеня гэтага года налічвалася 1 млн 814,8 тыс. жыхароў. На другім месцы — Гомель (484,5 тыс.), на трэцім — Магілёў (370,6 тыс.). Далей ідуць іншыя абласныя цэнтры: Віцебск (346,2 тыс.), Гродна (325,8 тыс.) і Брэст (314,8 тыс.).

У Бабруйску на 1 студзеня гэтага года пражывалі 218,4 тыс. чалавек, у Баранавічах — 168,3 тыс., у Барысаве — 149,8 тыс., у Пінску — 130,4 тыс., у Оршы — 122,6 тыс., у Мазыры — 111,9 тыс., у Салігорску — 101,1 тыс., у Наваполацку — 100,6 тыс. чалавек.

Крыху "не дацягнулі" да 100-тысячнікаў гарады Маладзечна і Ліда (на 1 студзеня налічвалася адпаведна 98,4 тыс. і 95,7 тыс. жыхароў).

На сустрэчы з пісьменнікамі!

На сядзібе Таварыства беларускай мовы (Мінск, вул.Румянцава, 13) працягваюцца сустрэчы з пісьменнікамі. У гэтым месяцы можна будзе паслухаць **Антаніну Хатэнка** з гутаркай пра міфалагічныя матывы ў літаратуры XX стагоддзя (15 мая). Бацькам і дзецям, якія пойдуць у першы клас, цікава будзе сустрэцца з аўтарам "Буквара" **Анатолем Клышкам** (22 мая). А 27-га **Уладзімір Арлоў** прэзентуе сваю аўдыёкнігу "Адкуль наш род".

Пачатак імпрэз у 18.30. Уваход вольны.

Ірына МАРАЧКІНА.

Народная Воля http://www.nv-online.info
15 МАЯ 2008 г.

Уцёкі ў нікуды

Ліст былога палітвязня Аляксея Шыдлоўскага, які папрасіў палітычнага прытулку ў Чэхіі і атрымаў адмову

Падзеі апошніх пяці месяцаў кардынальна змянілі прыярытэты ў маім жыцці. За гэты час, які падаецца мне не месяцамі, а доўгімі гадамі, я паспеў даведацца пра асабістасці людскога характару больш, чым у турме, чым у падполлі, чым за ўсё папярэдняе існаванне.

Ніколі раней не думаў пра тое, як атрымліваюць палітычны прытулак уцекачы з Беларусі. Амаль не дапускаў, што на такі ўчынак магу пайсці сам. Але калі напрыканцы мінулага года лёс паставіў гэтае пытанне, рашэнне было на карысць ад'езду. Ці слушна я зрабіў, не вырашыў для сябе дагэтуль.

Падобная сітуацыя можа здарыцца з кожным. І гэтыя радкі пішуцца, каб іншыя не рабілі тых памылак, што нарабіў я.

...Каму хочацца яшчэ раз трапіць за краты.

Памылка першая

5 снежня мінулага года ў пераходзе метро "Пушкінская", у крамцы з кніжкамі і дыскамі, я паспрачаўся з прадаўцом. Мне не спадабалася, што паліцу з дыскамі закрывае партрэт Лукашэнкі, які замінае аглядаць тавар. Мае заўвагі былі ўспрынятыя ў штыхі, на што, верагодна, паўплывалі значкі ў мяне на заплечніку. Мне давялося партрэт проста прыбраць, каб не замінаў. Гэты мой учынак, верагодна, чакаўся, таму што праз секунду мяне ўзялі за грудкі работнік крамы і нейкі хлопец у цывільным і пачалі, падлупцоўваючы, выкідаць за дзверы.

За апошні год у мяне здарылася столькі непрыемных сустрэч з падобнымі асобамі, частка з якіх аказвалася супрацоўнікамі "службаў", што нервы мае не стрывалі. Я чалавек не слабы і тых абодвух з лёгкасцю адкінуў прэч ад сябе і паспрабаваў сысці. Але са спіны падбег яшчэ нехта, мяне стукнулі бутэлькай па галаве ды пачалі збіваць. Усё, на што мяне хапіла, гэта некалькі разоў добра пацэліць камусьці ў адказ, перш як страціць прытомнасць.

Ачуняўшы, зразумеў, што знаходжуся ў пастарунку. Міліцыянты з цікавасцю глядзелі на мой скрываўлены твар ды рассечаную галаву. Пацікавіліся, ці трэба мне "хуткая". Я сказаў, што абыдуся. Маіх спарынг-партнёраў ніхто затрымліваць і не збіраўся. Нехта адразу паехаў дадому з места здарэння, нехта пайшоў да доктара ўзяць даведку пра сінякі. Мяне распыталі пра інцыдэнт і, перапісаўшы пашпартныя звесткі, прапанавалі таксама ісці дадому. Было і пытанне, ці не жадаю я напісаць заяву з просьбай узбудзіць крымінальную справу на маіх апанентаў. Мяркуючы, што ўсё ўжо і так вырашылася, я адказаў адмоўна.

Як пасля патлумачыла адвакатка, гэта звычайны фатальны крок. У беларускай юрыспрудэнцыі заўсёды вінаваты той, хто заяву не напісаў альбо напісаў другім. Што праўда, іншы бок таксама не думаў рабіць нічога падобнага, пакуль праз суткі мае пашпартныя звесткі не дайшлі "да верху" і да "пацярпелых" не прыехалі патрэбныя людзі з тлумачэннямі, што заяву напісаць варта, проста каб не было праблем.

Праз тры дні, адлежваючыся на канапе ды ходзячы на працэдуры да лекара, які зафіксаваў у мяне страсенне мазгоў, рассечаную галаву ды яшчэ шмат дробных пашкоджанняў, я атрымаў нечаканую прапанову сустрэцца ад чалавека, якога амаль не ведаў...

За 2007 год я тройчы адбываў адміністрацыйныя арышты паводле звычайнага для актывістаў апазіцыі абвінавачвання ў "бруднай лаянцы". Арыштаў магло быць як мінімум пяць, калі б не добрыя знаёмыя. Калі да іх даходзіла інфармацыя пра адлоў апазіцыянераў і я быў у гэтым спісе, мяне папярэджвалі. Толькі дзякуючы гэтаму я трапіў на "Еўрапейскі марш" і некаторыя іншыя мерапрыемствы. Даводзілася па тыдні і болей адседжвацца ў ціхім месцы, не выходзячы на вуліцу, але лепш там, чым на Акрэсціна.

Я сустрэўся з гэтым знаёмцам. Ён паведаміў мне, што супраць мяне неўзабаве ўзбудзяць крымінальную справу паводле арт.339.3 "Злоснае хуліганства з нанясеннем цялесных пашкоджанняў" і я буду арыштаваны...

Ад'езд у нікуды

На роздум было менш за двое сутак: субота і нядзеля. Я вырашыў паехаць у крыху знаёмы мне Кіеў і перачакаць там. Тут варта сказаць асаблівы дзякуй супрацоўнікам "Хартыі'97", якія мне дапамаглі фінансава. Без гэтай дапамогі я цяпер дакладна не пісаў бы гэтых радкоў, таму што сродкаў на ад'езд на той час у мяне проста не было.

Выдатна разумеючы, што на ўкраінска-беларускай мяжы могуць затрымаць, квіток узяў да Масквы. Цягнік адпраўляўся а трэцяй ночы. Цяжка перадаць, з якім болем, тугой і слязьмі прайшло развітанне з жонкай, роднай хатай. Пасля, ужо ў цягніку, балюча было назіраць, як я ўсё далей ад'язджаю ад роднага месца і накіроўваюся ў невядомасць.

Масква ўразіла колькасцю міліцыянтаў, якія чатыры разы за чатыры гадзіны праверылі ў мяне дакументы, і азербайджанцаў з малдаванамі, акрамя якіх у вакзальных зонах, здаецца, больш ніхто і не працаваў. Узяў квіток да Кіева на кішынёўскі цягнік і накіраваўся ва Украіну.

Кіеў. Два месяцы чакання

Знаёмых у Кіеве я не меў, але меў надзею, што ўдасца зняць кватэру. Выявілася, што жытло ў Кіеве зняць можна толькі праз агенцтва. І каштуюць аднапакаёўкі 500—800 долараў у месяц. Першую ноч правёў на вакзале. З рассечанаю галавою спаць на пластыкавым крэсле зусім нязручна. Зранку праз Мінск пачаў шукаць знаёмых у Кіеве, у якіх можна было б перакантавацца.

Па абедзе ўдалося. Стас Карашчанка, разам з якім мы не адзін раён у свой час заляпілі стыкерамі, жыве ў Кіеве з дзяўчынай у яе кватэры ды працуе на будоўлі. У іх я правёў некалькі дзён, пакуль канчаткова не зразумеў, што таннай кватэры не знайсці, і не знізіў сваіх патрабаванняў, арандаваўшы пакой за 250 долараў у трохпакаёўцы, у якой жылі яшчэ чатыры чалавекі.

Паспрабаваў пайсці да Стаса на будоўлю, дзе ён атрымоўваў 400 долараў за месяц, але хутка зразумеў, што, не акрыяўшы, не пацягну. Адлупцавалі мяне добра.

У Мінску тым часам следчы яшчэ не перавёў мяне з падазронага ў абвінавачаныя, таму дробная надзея, што ўсё абыдзецца, заставалася. Вывучаючы Кіеў ды чакаючы звестак з Радзімы, я сустрэў Каляды, затым Новы год. Пасля прыйшла вестка пра тое, што я цяпер у вышуку ў Беларусі і пагражае мне ад трох да дзесяці гадоў.

Кіеўскія праваабаронцы паведамілі, што атрымаць прытулак тут для беларуса амаль немагчыма, і я вырашыў скіравацца на Захад. Тым больш, жывучы ў Кіеве не ў якасці турыста, а паўнавартаснага жыхара, заўважыў, што ўзровень жыцця тут не дацягвае да мінскага, не кажучы ўжо пра рэгіёны. Мне ж, улічваючы нелегальны статус, не было на што разлічваць.

Мы з жонкаю вырашылі абраць для далейшага пражывання Чэхію. Прычын было некалькі, але асноўнай сталі цэны на жытло. Прадаўшы мінскую аднапакаёўку, можна было б набыць, прыкладам, у паўночнай Чэхіі тры трохпакаёўкі ў невялікіх гарадах каля нямецкай мяжы.

Вырашылі, што спачатку ў Еўрапейскі Саюз палячу я адзін, а Марына далучыцца, калі я атрымаю статус уцекача.

Праблема ўзялася, адкуль не чакаў. Шчыра спадзеючыся на дапамогу беларускай апазіцыйнай эліты ў атрыманні чэшскай візы, я атрымаў поўны аблом. Выявілася, што пасля таго, як ты з'ехаў з краіны, на ўсе твае мінулыя справы забываюцца і нікога ты ўжо не цікавіш. Калі б жа я застаўся і сеў за краты, сітуацыя, безумоўна, была б зусім іншая, і стаўленне да мяне таксама. Абсалютна не распрацаваны механізм дапамогі людзям, вымушаным з'ехаць з краіны.

Зімовымі вечарамі я бадзяўся па малазнаёмым горадзе, не знаходзячы сабе месца. Усе думкі былі звязаныя з роднай краінай. Доўгі час адарваны ад яе, я зразумеў, што няма лепей за Беларусь, нягледзячы на ўсё, што там робіцца, і што эміграцыя — гэта вельмі цяжка. Не лягчэй, чым турма.

Мне пашэнціла сустрэць у Кіеве групку беларусаў, якія тут працуюць і дзеля гэтага кожныя тры месяцы фармальна перасякаюць мяжу. Беларусам ва Украіне можна знаходзіцца 90 дзён, пасля чаго трэба хоць бы на гадзіну пакінуць краіну. Яны, а таксама былы дэпутат Уладзімір Кудзінаў, з якім мы разам "тапталі зону" ў канцы 90-х, моцна мне дапамаглі. Хто фінансава, а хто яшчэ нейкім чынам ці парадай.

Да Кудзінава ў Севастопаль я заехаў пагасцяваць, зрабіўшы яшчэ адну стрэлачку на мапе Еўропы, якую пачаў крэсліць маршрутамі свайго перасоўвання ад дня ад'езду з Мінска. Візу вырашылі спрабаваць дастаць разам. Давялося зрабіць некалькі ліпавых дакументаў пра тое, што я працую ў Кіеве па запрашэнні ўкраінскага боку і маё знаходжанне тут цалкам легальнае. Праз турфірму, якая за тое, што я беларус, таксама ўзяла хабар, я набыў тур выходнага дня ў Прагу. І 3 лютага а 6-й раніцы вылецеў з аэрапорта Барыспаль. Хто ж ведаў, што ў гэты самы аэрапорт я вярнуся праз 45 дзён...

Прага. Два дні ў свабоднай Еўропе

Ляцеў я ў Чэхію з валізай, рэштай грошай ды спісам кантактных даных беларусаў, што атрымалі там прытулак. І яны не падвялі. Сяргей Скаруліс, брат (цяпер ужо нябожчык) якога, Арсень, бараніў мяне як адвакат, калі я ішоў па першай крыміналцы ў 97-м, сустрэў мяне. Тутэйшыя беларусы запэўнілі, што ўжо праз месяц-другі будзем разам піць чэшскае піва, бо ў чалавека з такой біяграфіяй, як у мяне, праблем з атрыманнем статусу не будзе. Раніцай 5 лютага я сеў на аўтобус да Астравы ды накіраваўся ў прыёмны цэнтр для ўцекачоў "Вышні льготы" прасіць азылю...

Людзі на азылі

На КПП азылянскага лагера майму прыходу ніхто не здзівіўся. Выявілася, што прыязджаюць сюды кожны дзень па некалькі чалавек розных нацыянальнасцяў. У кожнага свае прычыны для такога кроку, але рэальна палітычных прычын амаль ні ў кога там няма.

На ўваходзе вы праходзіце ўсе фармальнасці: фота фаспрофіль, адбіткі пальцаў, вас абшукваюць і забіраюць усе прадметы, якія могуць нашкодзіць здароўю. А таксама сродкі сувязі, у тым ліку мабільнік. Калі яго ў мяне апісалі, я зразумеў, што згубіў магчымасць уплываць на сітуацыю, і засталося толькі чакаць, калі мяне выпусцяць з лагера.

А знаходзяцца ў ім людзі ад месяца да чатырох у залежнасці ад таго, ці была ў цябе чэшская віза ды наогул пашпарт. Тых, хто дакументаў не меў, адразу папярэджваюць, што сядзець яны тут будуць па максімуме, 120 дзён. У вашых інтарэсах заключыць дамову з чэшскім адвакатам і скантактавацца з праваабаронцамі да таго, як трапіце ў лагер. Пасля зрабіць гэта ніхто не дазволіць. А без юрыста вы не будзеце мець уяўлення, што з вашай справай дзеецца цяпер...

Пры першым азнаямленні з лагерам я здзіўлена ўбачыў, што ён не розніцца ні вонкава, ні ўмовамі ад калоніі ўзмоцненага рэжыму ў Мінску на вуліцы Кальварыйскай. Той жа плот з калючым дротам, паліцыя з сабакамі на ахове, такія ж баракі і двух'ярусныя жалезныя нары. Па "азылі", што праўда, можна больш вольна рухацца, але ж ён спрэс абсталяваны сістэмай відэанагляду, і кожны крок ваш бачны. На тэрыторыі лагера маецца некалькі мужчынскіх баракаў і адзін сямейна-жаночы. Таксама ў змяшанай зоне ёсць бібліятэка з невялікай колькасцю кніг на розных мовах, сталоўка, пляцоўкі для валейбола і настольнага тэніса. Пагадзінны рэжым у лагеры адсутнічае, таму спаць можна і днём, а ў тэніс гуляць хоць уначы. Але тры праверкі на дзень, сумешчаныя з прыёмам ежы, не даюць расслабіцца. Ранішнія "шмоны" з раскіданнем рэчаў ды пераварочваннем пасцелі таксама нагадваюць, што ты не ў лагеры для адпачынку.

У першыя суткі мяне змясцілі ў карантын, дзе я чакаў размеркавання ў пакой-камеру паводле нацыянальнай прыкметы. Са мной у карантыне быў высокі албанец. Паразмаўляць з ім не выпала. Ён не валодаў англійскай, а я — нямецкай. Яшчэ ў карантыне афіцэр паліцыі ў справах мігрантаў і перакладчык зладзілі сумоўе пра прычыны, якія мяне вымусілі з'ехаць з Беларусі. Тая чэшка абсалютна не валодала сітуацыяй у Беларусі. Ёй нічога не сказалі прозвішчы ні Казуліна, ні Мілінкевіча, ні назвы партый і грамадскіх рухаў. Затое яна выдатна ведала, што "ў вас прэзідэнт пайшоў на перамовы з апазіцыяй, і ўсё не так ужо і дрэнна". Здзівіла яе тое, што я ведаў беларускую мову, якой перакладчыца Ірына не разумела абсалютна. Са слоў афіцэркі, у яе было меркаванне, што ў Беларусі ўсе гавораць па-расійску і лічаць сябе расійцамі.

6 лютага мне выдалі асабісты нумар, які загадалі заўсёды насіць з сабою. Пасля доўгіх роздумаў мяне пасялілі разам з украінцамі, бо, "нягледзячы на тое, што я беларус, прыляцеў жа я з Кіева".

Калі б я меў грошай больш, як дзвесце долараў у эквіваленце, то вымушаны быў бы плаціць за пражыванне ў лагеры са сваёй кішэні каля 150 долараў за месяц. З меншай сумы вылічваць яны не маюць права.

Харчаванне ў лагеры тры разы на дзень: не сказаць каб смачнае, але замала для здаровага чалавека. За месяц азылянты скідалі па 5—10 кг, калі не мелі магчымасці харчавацца дадаткова з міні-крамы на тэрыторыі лагера. Харчаванне ў сталоўцы на аснове чэшскай кухні. Не ўсім яна даспадобы. І калі наш братславянін еў збольшага тое, што давалі, моўчкі, дык прадстаўнікі Азіі ды Афрыкі амаль усё дэманстратыўна выкідалі. Харчаваліся яны ў асноўным чыпсамі ды колай з крамы, яшчэ азіяты круглыя суткі смажылі селядзец з капустай.

Беларусаў там няшмат, як і расійцаў. Беласкурыя там у асноўным гастарбайтэры з Украіны, Албаніі, Сербіі, Македоніі і Турэччыны.

Нашых было разам са мной восем чалавек. Адзін сапраўды палітычны уцякач — Алесь Зінькевіч, сябар Партыі БНФ з Полацка. Астатнія — маладыя хлопцы, якія яшчэ на пачатку стагоддзя прыехалі сюды нелегальна, у пошуках лепшай долі. Давялося доўга ім распавядаць пра беларускую рэчаіснасць, бо самі яны не ведалі нічога.

Прыкладна палова насельнікаў лагера — дробныя, але вельмі шумныя в'етнамцы, якія ўвесь час ходзяць табарамі па дзесяць-пятнаццаць чалавек ды не даюць адзін аднаго ў крыўду. Наяўнасць такой колькасці нацыянальнасцяў дае ўрадлівую глебу для канфліктаў. Там, дзе беларус з украінцам паразумеліся б, турак з нігерыйцам абавязкова дадуць пару разоў адзін аднаму ў пысу. Болей не паспявалі, бо прыбягалі паліцэйскія і забіралі вінаватых ва ўнутраны пастарунак. Там ім выпісваўся штраф 60—120 долараў.

Ёсць у лагеры і свой карцэр. Такія меры вымушалі многіх стрымлівацца тады, калі ўжо, здавалася, іншага выйсця няма. Прыкладам, пры праглядзе футбольнага матчу цёмнаскуры хлопец мог проста падысці ды пераключыць на MTV і пасля гэтага з выклікам зірнуць на ўсіх прысутных. Калі ў кагось не хапала волі ўзяць яго за шчэлепы ды трохі патрэсці, MTV ішло і надалей. Мовы ва ўсіх розныя, таму вербальна паразумецца магчымасці не было.

Асноўная маса азылянтаў — нелегалы, якія прыехалі ў ЕС працаваць, але былі адлоўленыя паліцыяй па міграцыі, і ім нічога не заставалася, як прасіць прытулак, каб застацца ў Чэхіі. Прычыны прыдумвалі абсурдныя, кшталту "я дома пазычыў грошай, а вярнуць няма чым". Тыя ж, хто казаў пра палітычныя матывы, звычайна не арыентаваліся ў сітуацыі ў сваёй краіне, і іх хутка выводзілі на чыстую ваду.

Так ішоў дзень за днём. Людзей выклікалі на размовы, пасля давалі адмовы ў статусе, яны пісалі апеляцыю ў суд, тады іх пераводзілі ў лагер вольнага тыпу да рашэння, якое магло быць вынесенае толькі праз год. Увесь гэты час гастарбайтэры зацята працуюць на будоўлях, а калі прыходзіць паўторная адмова, зноў ідуць здавацца на азыль, прыдумляючы іншую прычыну.

Мяне ж ніхто і нікуды не выклікаў. Пазней патрапіў набыць тэлефонную картку ды з аўтамата, што на тэрыторыі лагера, раз-пораз званіў у Мінск, даючы аб сабе знаць. Толькі аўтамат праслухоўваўся, і кожны раз, калі я спрабаваў распавесці пра ўмовы ўтрымання ў лагеры, сувязь раз'ядноўвалася.

Нарэшце, на чацвёрты тыдзень, калі з лагера ўжо адпусцілі людзей, якія заехалі туды да мяне і пасля мяне, я пачаў разумець, што нешта не так. Высветліў, што чалавек, які працуе ў адной з праваабаронных арганізацый Чэхіі і якога я прасіў паведаміць тым самым праваабаронцам пра мой прыезд, не зрабіў гэтага. Наўмысна ці па дурасці, я не ведаю. Калі жонка здолела сама знайсці іх кантакты ды паведаміць пра мяне, яны былі шакіраваныя і паспрабавалі нечым дапамагчы, але было ўжо позна.

Некалькі разоў на тыдзень, па начах, калі ўсе спалі ў сваіх пакоях, з лагера знікалі людзі. "Сукамернікі" распавядалі, што за імі прыходзіў нарад паліцыі, надзяваў на рукі кайданкі ды кудысьці вывозіў. Аднойчы так знік албанец, з якім я разам трапіў у лагер...

Ізноў кайданкі

18 сакавіка а трэцяй ночы ў пакой увайшлі прадстаўнікі паліцыі ў справах мігрантаў ды паліцыі звычайнай. Мне загадалі сабраць рэчы і надзелі кайданкі. Думаў, што мяне, напэўна, высылаюць у Беларусь, дзе чакаюць доўгія гады ўдумлівага таптання зоны строгага рэжыму. Ужо паза лагерам мне патлумачылі тое, пра што мяне не папярэджваў ніводзін праваабаронца. Згодна з Дублінскім пагадненнем, у Еўрапейскім Саюзе пры наяўнасці некалькіх дзейсных віз адказнасць за палітуцекача можа несці тая краіна, якая выдала больш доўгатэрміновую візу. Такая на момант прылёту ў Чэхію ў мяне была — літоўская. Праўда, не шэнгенская, а нацыянальная, але гэта не мела значэння.

Чэхі не абавязаны былі мяне высылаць, і калі б мясцовыя палітыкі, якія сябруюць з беларускай апазіцыяй, даведаліся пра мяне раней, ніхто б мяне нікуды не выслаў, і цяпер я знаходзіўся б у Празе ўжо, хутчэй за ўсё са статусам палітуцекача. Але гэтага не адбылося і, прасядзеўшы дзевяць гадзін у кайданках, я на паліцэйскім аўто быў дастаўлены ў аэрапорт. Людзі навокал азіраліся на мяне, як на сапраўднага злачынцу, ускудлачаны (узялі з ложка), у кайданках, з трыма паліцэйскімі, я выглядаў, як злодзей з галівудскіх фільмаў. У аэрапорце мне яшчэ раз паведамілі, што я дэпартуюся ў Літву, дзе пра мяне ведаюць і маю справу будуць разглядаць там. Са мною паляцелі двое чэшскіх "рэмба" ў цывільным, якія не давалі зрабіць кроку ўбок. І, нягледзячы на тое, што я ніякіх законаў у іх краіне не парушаў, увесь час тычкамі давалі мне зразумець, што я, на іх погляд, жудасны злачынца, ад якога яны ратуюць свой народ.

Літва. «Мы не чакалі вас...»

"Боінг-737" пайшоў на пасадку ў Вільні. Паліцэйскія высадзілі мяне з самалёта, а самі засталіся ў ім чакаць зваротнага рэйсу. Я ўвайшоў у тэрмінал і высветліў, што пра мяне там ніхто не чуў і не чакае. Літоўскія памежнікі былі здзіўлены, чаму беларуса дэпартавалі з Прагі ў Вільню, а не ў Мінск. І ніхто там не чуў пра тое Дублінскае пагадненне.

На маё шчасце, жанчына, якую адкамандзіравалі высвятляць маю сітуацыю, ва ўсім разабралася. Разам з тым і на тэрыторыю Літвы мяне ніхто не пускаў, бо, калі падчас здачы на чэшскі азыль літоўская віза ў мяне была яшчэ дзейснай, то на момант прылёту ў Вільню — ужо пратэрмінаванай. Калі б я папрасіў літоўскі азыль у тэрмінале аэрапорта, я б як нелегал мусіў бы адседзець да шасці месяцаў у ізалятары, перш як у маёй справе пачаліся б зрухі. Мне прапанавалі адпраўку назад, у краіну, з якой я прыляцеў у ЕС. Гэта значыць — ва Украіну. Стомлены ад лагера і няпэўнасці, пад пагрозай яшчэ шасці месяцаў ізалятара, я пагадзіўся. І назаўтра быў пасаджаны ў чарговы самалёт.

Пралятаючы над Беларуссю, вакол якой ужо зрабіў поўнае кола, я думаў, што яна, як магніт, прыцягвае сваіх сыноў, і, відаць, мне ніяк не пазбегнуць хуткай з ёй сустрэчы.

Ізноў Кіеў

19 сакавіка ў аэрапорце "Барыспаль" мяне сустрэлі кіеўскія сябры ды некаторыя беларусы, якія адседжваліся ў Кіеве напярэдадні Дня Волі. Мае расповеды іх шакіравалі. Тым больш што сітуацыя, у якой я апынуўся, стала вельмі падобнай да патавай. Праз тыдзень з Мінска пераехала жонка. Мы здолелі знайсці кватэру за 500 долараў, якую знялі да лета, у надзеі, што за гэты час з'явіцца праца ды нейкая перспектыва зноў трапіць у Чэхію. Але час працаваў не на нас.

Атрымаць паўторна чэшскую візу вельмі цяжка. Да таго ж ніхто так і не здолеў даць дакладнай кансультацыі, што будзе, калі я зноў прылячу ў Чэхію ды здамся там на азыль паўторна. Падпрацоўваючы ў Кіеве за невялічкія грошы, якіх хапае на аплату кватэры, з сумам бачым, як разам з апошнімі фінансамі таюць нашы надзеі на добры фінал гэтай гісторыі. Беларусь, а разам з ёй і турма з абрынутай вежай, становіцца ўсё бліжэйшай. Калі не геаграфічна, дык у часе вымушанага туды вяртання. І ўжо адседжаныя напрыканцы 90-х паўтара года здаюцца мне нязбыўнай марай у параўнанні з тэрмінам, які чакае пры вяртанні ў краіну...

Магчыма, шмат хто з эмігрантаў толькі пасмяяўся б з маёй гісторыі. Вось, маўляў, уцякач-небарака. Але камусьці, хто вырашыць пайсці гэтым шляхам, яна, верагодна, дапаможа. У тым ліку і прыняць рашэнне, ці варта ўвогуле пакідаць радзіму. Як я казаў на пачатку, да пэўнай думкі я так і не прыйшоў.

Аляксей ШЫДЛОЎСКІ.

Мінск—Масква—Кіеў—Прага—Вільня—Кіеў—...?

Аляксей Шыдлоўскі

Актывіст незарэгістраванага "Маладога фронту", пасля "Зубра", у 1997 г. упершыню трапіў у турму за палітычнае графіці, прайшоў праз сумнавядомы жодзінскі "Чорны бусел".

КОРАТКА

Арыштавана бухгалтарка, што крала грошы ў дзяцей і настаўнікаў

У Мінску арыштаваны былы галоўны бухгалтар упраўлення адукацыі Фрунзенскага раёна. Яе абвінавачваюць у крадзяжы ў асабліва буйным памеры з выкарыстаннем службовых паўнамоцтваў.

Паводле звестак праваахоўных органаў, жанчына дзейнічала ў складзе групы супрацоўнікаў данай бухгалтэрыі.

На працягу 2004—2007 гадоў яны штомесяц пералічвалі на свае рахункі ад 140 тысяч да 7 мільёнаў рублёў грошай, якія ўпраўленне адукацыі выдзяляла на заробкі настаўнікам, для дзіцячых садкоў, дзіцячых дамоў і прыёмных сем'яў.

Было падлічана, што ў агульным былы галоўны бухгалтар і яе памочнікі скралі больш за 314 мільёнаў рублёў.

Ад віртуальнай Леначкі пацярпелі тысячы беларусаў

Да непрадказальных наступстваў можа прывесці масіраваная атака на беларускія паштовыя серверы. Замаскіраваны пад прывітанне ад "Леначкі" вірус на мінулым тыдні некалькі дзён бесперашкодна трапляў на карпаратыўныя і прыватныя адрасы беларусаў.

Паводле самых сціплых падлікаў, на гэтую правакацыю з прапановай спампаваць пікантныя фота "тваёй Леначкі" паддаліся дзесяткі тысяч карыстальнікаў, уключаючы дзеячаў культуры, банкіраў і офісных працаўнікоў. Як паведамляе "Ежедневник", змест ліста быў наступны: "Прывітанне, памятаеш мяне? У архіве мае фоткі, як ты прасіў... (ідзе спасылка на архіў). Цалую, твая Леначка".

Практычна ў кожнай арганізацыі краіны, да якой даляцелі гэтыя пасланні, знайшоўся хаця б адзін чалавек, які захацеў паглядзець на гэтую таямнічую Леначку і адчыніў шлях для вірусу. Цяпер рассылка небяспечных лістоў заблакіраваная.

Аляхно прывёз у Белград больш за тону зефіру і цукерак

Больш за тону цукерак і зефіру прывёз на "Еўрабачанне-2008" прадстаўнік Беларусі на Міжнародным конкурсе песні Руслан Аляхно.

У яго промапакет акрамя салодкага ўвайшлі паліграфічная прадукцыя, дыск, асадка і сумка, паведамляе БЕЛТА.

13 мая ў Белградзе пройдзе першая рэпетыцыя беларускага выканаўцы, а 17-га — другая. Нагадаем, конкурс пачнецца 20 мая з паўфіналаў.

У гонар каралевы

Брытанскае пасольства ў Мінску з нагоды Дня нараджэння каралевы Вялікабрытаніі праводзіць мастацкі конкурс на тэму "Беларусь—Вялікабрытанія". Такая акцыя пройдзе ў Беларусі ўпершыню.

"Конкурс праходзіць да 30 мая 2008 года. Жыхарам рэспублікі ва ўзросце да 25 гадоў прапануецца стварыць малюнкі, скульптуры, літаграфіі, лагатыпы і іншае, якія б найбольш яскрава адлюстравалі сувязі паміж Беларуссю і Вялікабрытаніяй. Ацэнка вынікаў спаборніцтва будзе праводзіцца журы, у склад якога ўвайшла ў тым ліку і старшыня праўлення Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі Ніна Іванова", — паведамілі ў пасольстве.

Пераможцу будзе ўручаны прыз ад брытанскай дыпмісіі. Лепшыя творы будуць выстаўлены ў пасольстве Вялікабрытаніі.

ДЫПКУР'ЕР

У адзінаццаты раз...

У супрацоўнікаў пасольства Літвы ў Беларусі гэта стала ўжо добрай традыцыяй: напярэдадні Дня Перамогі прыязджаць у мемарыяльны комплекс "Хатынь" і ўскладаць кветкі да Вечнага агню. Сёлета літоўскія сябры наведалі святое для беларусаў месца на чале з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Эдмінасам БАГДОНАСАМ.

"Мы прыязджаем сюды ўжо адзінаццаты год запар, каб аддаць даніну памяці ахвярам хатынскай трагедыі і ўсім тым, хто загінуў у гады Вялікай Айчыннай вайны, — сказаў Эдмінас Багдонас. — *У Літве таксама ёсць такія ж музеі і, думаю, што ў хуткім часе літоўскія і беларускія мемарыяльныя комплексы падпішуць дакумент аб супрацоўніцтве. Спадзяюся, што да такога супрацоўніцтва далучацца і іншыя краіны".*

Пасля ўскладання кветак, адказваючы на пытанні журналістаў аб ролі Літвы ў перамовах з Еўрасаюзам аб змякчэнні візавага рэжыму для Беларусі, пасол заявіў, што *"Літва не можа весці перамовы за Беларусь, мы можам толькі пасадзейнічаць гэтаму".*

Дарэчы, па словах Эдмінаса Багдонаса, зараз тавараабарот паміж Беларуссю і Літвой складае ўжо 1 мільярд 500 мільёнаў долараў.

"Прагрэс ёсць, і вынік заўсёды можна дасягнуць, калі імкнуцца да гэтага, — дадаў пасол. — *Гэта неабходна і для Беларусі, і для Літвы".*

Алесь СІВЫ.
Фота аўтара.

Народная Воля http://www.nv-online.info
15 МАЯ 2008 г.

Дома тряслись даже в Пекине

Число жертв землетрясения в китайской провинции Сычуань составляет тысячи человек. Тысячи получили ранения. В некоторых уездах провинции разрушены до 80% зданий, сообщает Euronews.

Эпицентр землетрясения находился в уезде Вэньчуань, в сотне километров к северо-западу от административного центра провинции, 10-миллионного города Чэнду.

Первые кадры, запечатлевшие землетрясение, пришли из Пекина, который находится в полутора тысячах километров от эпицентра. Жители китайской столицы рассказывали журналистам, что даже не самые высокие дома тряслись и раскачивались в течение двух минут.

Люди в испуге выбегали из домов, офисов и гостиниц. Землетрясение случилось в разгар рабочего дня. Многие до сих пор не хотят возвращаться в здания, опасаясь остаточных толчков. После главного удара в Сычуани уже последовали более сорока менее мощных.

Согласно поступающим данным, толчки в той или иной степени ощущались по всему Китаю, а также на Тайване, в Таиланде и Вьетнаме.

Во многих районах страны нарушено электроснабжение. Но китайские агентства особо отмечают, что крупнейшая в мире гидроэлектростанция "Три ущелья" не пострадала. Кроме того, подчеркивается, что олимпийские объекты в Пекине построены с учетом опасности землетрясений.

Европейский путь Сербии

На досрочных парламентских и местных выборах в Сербии, которые состоялись в воскресенье, победила коалиция проевропейских партий.

По предварительным результатам она набрала около 39% поддержки граждан. Ее главные соперники — сербские националисты из Радикальной партии — отстали на почти 10%. Этот результат гораздо хуже, чем на прошлых парламентских выборах полтора года назад. В парламент Сербии войдут еще три партии и представители национальных меньшинств, отмечает Радио Свобода.

Выборы в Сербии прошли в свободной и демократической атмосфере, серьезных нарушений процесса голосования не было, а самое важное — лидеры всех партий сразу признали предварительные результаты реальными и действительными.

Сразу после объявления первых результатов голосования лидер Демократической партии, президент Сербии **Борис Тадич** вышел перед журналистами с широкой улыбкой и решительно заявил:

"Спустя несколько месяцев после президентских выборов граждане Сербии без всяких сомнений снова подтвердили ясный европейский путь. Граждане Сербии заявили на этих выборах, что желают, чтобы страна была в составе Европейского Союза. И Сербия будет в составе Европейского Союза!"

Сербские политики перед выборами утверждали, что на этот раз голосование будет иметь характер референдума "за" или "против" Европы. В результате ситуация действительно разъяснилась в пользу европейской интеграции страны. Но этот путь будет непрост, отмечают СМИ. Абсолютного большинства в парламенте победители не получили. Борис Тадич, президент Сербии, отметил, что поскольку абсолютного большинства не получено, предстоят непростые коалиционные переговоры.

Состоявшиеся выборы в парламент Сербии показали, что голосование в очередной раз не объединило нацию, заявил председатель комитета Совета Федерации РФ по международным делам **Михаил Маргелов**. "Победа сторонников президента над радикалами не впечатляет — разрыв в полученных голосах мал", — напомнил в беседе с РИА "Новости". В связи с этим российский сенатор предположил, что действительную победу в итоге одержат те, кто более умело проведет переговоры внутри парламента.

Лужкову запретили въезд в Украину

Служба безопасности Украины (СБУ) запретила московскому мэру Юрию Лужкову въезд на территорию республики, сообщает "Интерфакс".

Таким образом украинские власти отреагировали на заявления мэра, сделанные во время празднования 225-летия Черноморского флота. По мнению СБУ, его высказывания наносят ущерб национальным интересам Украины и ее территориальной целостности.

В воскресенье Лужков заявил, что Севастополь в 1948 году получил статус государственного подчинения и поэтому в 1954 году он не мог быть передан Украинской ССР вместе со всем Крымом. Мэр пообещал официально обратиться к правительству России, в Госдуму и Совет Федерации, чтобы снова поставить вопрос по Севастополю. По мнению Лужкова судьбу Севастополя должен решать международный суд. Кроме того, Лужков заявил, что Россия должна выйти "из договора о дружбе между Россией и Украиной".

В Партии регионов Украины выразили надежду на то, что из уст представителей российского руководства не прозвучат заявления, провоцирующие конфликт между двумя странами.

Ручка Путина

С 8 мая Россией руководит тандем, образованный экс-президентом Владимиром Путиным, ставшим премьер-министром, и экс-вице-премьером Дмитрием Медведевым, ставшим президентом. Установление новой власти прошло с точностью швейцарских часов.

Но встает один вопрос: кто чем займется в этой новой двуглавой конструкции? По российской конституции, глава государства — кто-то вроде фараона с неограниченной властью. Он определяет внешнюю политику, руководит "силовыми министерствами" (армией, МВД и спецслужбами), назначает губернаторов, председателя Конституционного суда, Центробанка, может отправить в отставку премьер-министра и распустить Думу.

Сколько бы Путин и Медведев ни пытались всех убедить, сохраняется полная неизвестность. Будет Медведев настоящим президентом или марионеткой своего наставника? Где будет настоящий центр власти: в Кремле или в Белом доме, резиденции правительства?

Можно не сомневаться: Путин намерен играть роль "национального лидера", а не технического премьер-министра. Этот бывший подполковник КГБ сохранит свою сеть влияния на "людей в форме", которых он поставил на ключевые должности. Во имя преемственности будет проводиться та же линия во внешней политике. Будет соблюдаться принцип "управляемой демократии". Судя по арестам оппозиционеров, которым запретили провести демонстрацию 7 мая, в день инаугурации, дирижизм продолжает брать верх над демократией.

А тут еще и ручка. Когда восемь лет назад Путин встал во главе России, он получил в подарок ручку, которой президент Борис Ельцин подписывал важные документы. Покидая Кремль, Путин забирает символическую ручку с собой, предпочитая не оставлять ее Медведеву, подчеркивает в заключение Le Monde.

ПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ

Сакартвело: винный маршрут

"Политики приходят и уходят, а грузинское вино остается", — с этим оптимистичным лозунгом коллега, бывший руководитель самого популярного в Грузии телеканала "Рустави-2" Эроси Кицмаришвили загрузил нас в автомобиль и повез на виноградники своих друзей в Кахетию.

Наш экскурсовод — дипломированный врач, ставший самым известным и влиятельным грузинским журналистом, ветеран "революции роз". А в момент моего приезда в Грузию он как раз получил агреман из российского МИД, то есть стал послом официального Тбилиси во временно недружественной Москве. Уверяю вас: в России будет работать необычный посол.

— Кахетия — это область в восточной Грузии, где самый лучший шашлык, потому что кахетинцы испокон веков всем остальным продуктам предпочитают мясо, — по ходу дела просвещает нас экскурсовод. — Кахетинцы — большие ценители хорошей жизни, поскольку к шашлыку у них полагаются только вина Алазанской долины. Она, собственно, жемчужина Кахетии. Сейчас в Грузии очень престижно покупать здесь виноградники, они дорого стоят, купить землю можно только через аукционы, в общем, без ложной скромности скажу, что везу я вас в хорошее место.

Телиани, Мукузани, Цинандали, Гурджаани, Напареули, Телави... Пока я перечисляла вам не названия вин, а названия сел и поселков. Как выясняется, большинство известных грузинских винных марок получили свое имя именно от населенных пунктов Кахетии, где был выращен виноград. И если вино сделано из винограда другого региона (в Имерети, например, или Картли), то оно никогда не будет называться, например, "Цинандали". И это не прихоть, не желание каждой маленькой деревни прославиться. Вся Грузия разбита на зоны, в них может расти виноград одного сорта, но вырастает он разного качества. Соответственно, и вина получаются разные.

Город олигархов

— Может, сначала заедем в Сигнахи? Хотите посмотреть город грузинских олигархов?

Я начинаю вспоминать, слышала ли когда-либо о вине "Сигнахи", но ничего на ум не приходит.

Оказалось, что вина такого нет. Это древнее грузинское поселение высоко в горах, где виноград просто не растет. Внизу, как на ладони, покрытая голубой дымкой Алазанская долина. За ней — суровый Кавказ. Президент Грузии Михаил Саакашвили решил сделать из Сигнахи туристическую Мекку и настоятельно порекомендовал местным олигархам выкупить и реконструировать старые дома. Конечно, на такой фактуре не сделать туристический центр просто грех. Удивительное, не тронутое временем и современными постройками многоуровневое поселение на склоне гор. Не знаю, что в нем было пару лет назад, когда реконструкция только начиналась, но сегодня это просто сказочный горный городок. Обустройство его идет полным ходом, олигархи стараются в поте лица, поскольку в октябре Саакашвили приедет лично принимать выполненную работу. Однако в Сигнахи уже сейчас работают и гостиницы, и рестораны, и музей Пиросмани (прославленный художник родом именно из Кахетии), и грузины из других регионов уже приезжают сюда на экскурсии подивиться на это рукотворное чудо. Фишкой, которая может привлечь отдельную категорию туристов, помимо всего прочего, наверняка станет загс. Он уже сейчас работает круглосуточно. То есть любой желающий в любое время дня и ночи может приехать в Сигнахи, арендовать номер для новобрачных в любом из понравившихся отелей и без долгих раздумий зарегистрировать свои отношения. Можно, конечно, апартаменты и не арендовать — это условие для получения свидетельства о браке не обязательное.

— Услугу придумали специально для джигитов, которые до сих пор крадут невест, — шутит архитектор Георгий. — Городок этот был в полном запустении. Работы нет, центр жизни переместился вниз, в Алазанскую долину. Большинство домов было просто брошено хозяевами, поскольку в поселке найти работу оказалось большой проблемой. Здесь, по большому счету, век доживали одни старики. Бывали дни — по улице ни одна машина не проедет. Сейчас все по-другому. Люди, которые имели дома в Сигнахи, продавали их за баснословные деньги.

Георгий может рассказать о каждом доме и утверждает, что практически у всех построек в центральной части есть своя история.

Мы подходим к бывшему княжескому дому, ныне принадлежащему одному из грузинских олигархов. Во время планировавшегося визита в Грузию именно здесь должен был остановиться Николя Саркози, и Георгий, руководивший работами по реконструкции дома, до сих пор переживает, что завершать все пришлось срочно и что-то там впопыхах оказалось недоделанным. И самое обидное для архитектора, что жертва-то оказалась напрасной: Саркози поменял свои планы!

Георгий показывает нам, где при реконструкции был найден подземный ход, где — остатки бывшей крепостной стены, где размещалась средневековая таможня. Увидев нас, из дома выбежала кучка детей и следом за ними — улыбающаяся женщина.

— Да что вы на улице стоите? Заходите в дом.

— А вот и хозяйка приехала, — Георгий радостно приветствует женщину. В моем понимании на жену олигарха она совсем не похожа. Миловидная, пухленькая, средних лет, совсем не пафосная, она показывает нам свою территорию и даже заводит на бывшую княжескую кухню огромных размеров, где за столом что-то уплетают за обе щеки человек пять детей разных возрастов.

— Все мои, — увидев мой удивленный взгляд, говорит Нина. — У нас восемь детей. А к вечеру и муж подъедет, я вас познакомлю. У меня сегодня день рождения, будет много гостей, я и вас приглашаю. Как это — быть в Грузии и не увидеть настоящего грузинского застолья?! Уверяю вас, это совсем не то, что в ресторане.

От этого внезапного приглашения я, конечно, чувствую себя неловко, начинаю отнекиваться, но наши сопровождающие уже обсуждают все как вопрос решенный. Где быть, во сколько, что при себе иметь...

Вино для Саакашвили

У меня сложилось такое ощущение, что в Грузии все всех знают или уж, по крайней мере, друг о друге слышали. Друзья Эроси, к которым мы, собственно, с самого начала и ехали, владеют винной компанией "Шуми". Само это слово в древней Грузии означало неразбавленное вино и употреблялось как термин для определения вина самого лучшего качества. Но еще интереснее, что люди, которые организовали производство и лично колдуют над рецептурой вин, — сваны, то есть они родом из единственного региона Грузии, где вообще не развито виноделие. Это высокогорье, где холодно и где местные жители предпочитают крепкие напитки — ту же чачу.

Мы попадаем как раз на дегустацию. На завод приехали бизнесмены из Норвегии, которые занимаются поставками грузинских вин на рынок своей страны. Это особенно интересно, потому что Норвегия — холодная страна рыбаков, где тоже больше уважают крепкие спиртные напитки.

— На самом деле с годами вкусы наших потребителей тоже меняются, — объясняет мне Том, он выступает как главный эксперт. — У нас широко представлены вина Франции и Германии, и все больше людей отказываются от виски и водки в пользу вин. Грузинские вина, правда, не очень известны. Но ценители о них знают. Тем более что вина стали очень качественными, очень интересными. Более того, я думаю, что бойкот, который Россия устроила грузинскому вину, по большому счету пошел на пользу этой стране. Потому что им пришлось искать новые рынки, они серьезно взялись за качество и сегодня производят прекрасное вино. Попробуйте, это вино ничем не хуже французского "Каберне".

Одновременно мой собеседник делает пометки в своем блокноте. И я вижу, что пометка эта — большой плюс.

Вина на столе стоят в бутылках без этикеток. На каждой — только цифры. Вопреки моему ожиданию (я почему-то думала, что при дегустации вкус продуктов перебивает вкус напитка), на столе не только вино, но и, как у нас говорят, закуска — сыры, лаваш, зелень, овощи и даже знаменитые чурчхелы — специфические восточные сладости с грецкими орехами, сухофруктами и фундуком. И много-много обычных фужеров, а еще один — огромный, как аквариум. Когда проходит дегустация, каждое новое вино наливается в новый фужер, чтобы не было никакого смешения вкуса. Дегустируя, вино не только пьют, но и просто держат его во рту, а потом сплевывают в тот самый "аквариум".

Я пробую предложенное вино. Действительно интересное.

— Это "Телиани", — говорит мой визави внимательно разглядывая стенки своего бокала. — Здесь есть вишневые тона, есть что-то от барбариса, яркий сафьяновый оттенок.

— Сафьяновый? — удивляюсь я.

— Да-да, немцы этого не любят, на их виноградниках получают более легкие вина и потому они культивируют моду на вино попроще, но на самом деле сафьяновый вкус придает вину особый тон.

Мне кажется, что мы с моим собеседником под словом "сафьян" понимаем что-то разное. На всякий случай, чтобы не было разночтений, уточняю:

— Сафьян — это кожа?

— Ну, конечно, кожа козы, — удивляется моей необразованности собеседник, по-прежнему рассматривая бокал. Он прекрасно говорит по-русски, много лет проработал в представительстве известной фармацевтической компании в Москве. Но потом увлекся винами, исколесил весь мир, долго изучал эту непростую сферу.

Я еще раз пробую предложенное вино. После подсказки, кажется, чувствую вишню. А если подключить фантазию, то и барбарис. Но какой на вкус сафьян, я все-таки не знаю.

Однако Том, как оказалось, все почувствовал правильно. Главный винодел предприятия поясняет, что мы действительно пробуем "Телиани" и что в Грузии издавна в некоторые виды вина при брожении принято добавлять тонкие полоски кожи. Они и дают сафьяновый вкус. Это считается особым шиком.

— А что вы рассматриваете в пустом бокале? — я все-таки вновь решаюсь продемонстрировать собственную некомпетентность.

— Качественное красное вино обязательно остается на стенках бокала. Видите, здоровый темно-гранатовый цвет. Если вино разбавленное, следов не остается. Если больное — след неровный.

Я быстренько допиваю вино и тоже начинаю рассматривать свой бокал. Действительно, стенки его не прозрачные, а темно-розовые.

Как выяснилось, Европа предпочитает покупать в Грузии именно красные сухие вина. Знаменитые "Хванчкара" и "Киндзмараули" там не популярны, потому что они полусладкие. А полусладких вин Европа не любит. Не в ходу и белые вина, хотя нам все-таки приносят бутылку именно с белым вином. На нем тоже нет этикетки.

Том пробует. И удивленно смотрит на хозяев. Вновь пробует. И вновь. Чувствуется, что он растерян.

Я наблюдаю за Эроси и понимаю, что сюрприз был подготовлен с его подачи, уж слишком хитро поблескивают глаза.

— Вы не можете узнать это вино, — наконец успокаивает он норвежского гостя. — Ребята в далеком селении откопали сорт винограда, который считался утерянным. Сами выращивали и размножали эту лозу. Вот сейчас получилось сделать пробную партию. Это вино никуда не поставляется, только лично Михаилу Саакашвили. Он вообще-то предпочитает красное вино, но против "Киси" не устоял.

Отпробовав вина, которым потчует своих гостей Саакашвили (я думаю, что он все-таки не пьет в одиночку), мы поехали смотреть виноградники. А дегустаторы, проводив нас и что-то обсудив с Эроси, остались заключать контракты.

Хобби великой балерины

Из своего шикарного авто пересаживаемся в старенькую "Ниву". "Она, — поясняет нам главный местный виноградарь Сандро, — гарантированно осилит бездорожье". В шедевре западных автомобилестроителей у него почему-то есть сомнения. Навстречу нам на открытом грузовике с виноградников уже возвращается группа рабочих.

— Когда развалились колхозы, все поля поделили между людьми, наделы раздавали абсолютно бесплатно, — рассказывает Сандро. — Кто-то свой участок сразу продавал, кто-то, наоборот, прикупал новые. В результате сегодня кто-то на себя работает, а кто-то — на других. Людей мы набираем в ближайших селах, и нельзя сказать, что это сезонные работы, потому что на винограднике есть занятие круглый год. Сейчас обрезаем лозу, погибшую после зимы. В этом году зима была очень холодной. Но виноград не пострадал, он вообще безболезненно выдерживает до 18 градусов мороза.

Ровные, ухоженные поля, совсем не поросшие бурьяном. Хотя в моем представлении, почерпнутом даже не столько из белорусского, сколько из российского телевидения, из-за политических катаклизмов все здесь должно было быть запущено.

— Что вы, — смеется Сандро. — Все обрабатывается. Кто-то виноград растит, кто-то овощи, кто-то зерно. Купить землю — это сейчас проблема. Нинико и то с трудом смогла. Хотя сама она виноградом не занимается, а вот Гия большой энтузиаст. Для него это даже не бизнес — это любовь, он ездит по селениям, разыскивает новые сорта...

Я вдруг понимаю, что мне рассказывают о каких-то достаточно известных людях, это как-то само собой подразумевается. Потому несмело спрашиваю:

— А кому принадлежат эти виноградники?

— Как, вам не сказали?! — Сандро по привычке грузинских водителей бросает руль и возмущенно возносит руки к небу. — Это виноградники Нины Ананиашвили, нашей прекрасной Нинико.

И далее я выслушиваю лекцию о том, сколько работы свалилось на прославленную балерину после того, как она, оставив Москву и Большой, согласилась возглавить балетную труппу Тбилисского театра оперы и балета.

Виноградники весной — это какое-то мистическое зрелище. Пространство — сколько видит глаз. Но каждая лоза бережно подвязана. Где-то совсем молоденькая, где-то стволы толстые, кряжистые.

— Вы сажаете молодую лозу, старую будете вырубать? — спрашиваю я. И по лицам собеседников понимаю, что все-таки опозорилась.

— Чем старше лоза — тем лучше вино, — терпеливо объясняет мне Сандро. — И в первые три года после посадки винограда ягоды вообще нельзя использовать. Это будет не вино, это...

Сандро даже не находит русскоязычного названия тому, что это будет.

Выпьем за Грузию!

Вечереет, и мы все-таки едем на день рождения к Нине. По пути, уже с какого-то другого завода, забираем норвежскую делегацию во главе с Томом. Оказывается, когда Эроси шептался с ними перед тем, как уехать на виноградники, он еще и северных гостей пригласил на настоящее грузинское застолье, которое действительно оказалось совсем не таким, что в ресторане.

И вот мы, совершенно посторонние люди, вваливаемся немаленькой компанией на чужой праздник. Но это не только никого не смущает, а вызывает радостный ажиотаж.

Огромный стол. Гостей — человек пятьдесят. Мамы, папы, друзья, соседи, уже знакомый нам архитектор Георгий... И никаких бутылок с вином — только графины.

— Грузины вообще не покупают вино, — объясняет мне хозяин, тот самый олигарх. — Мы делаем его сами. Нам не надо ходить в магазин за вином, оно есть у каждого дома.

Действительно, в пол кухни вкопаны огромные кеври — это такие глиняные сосуды, в которых в Грузии издревле хранится вино. Хозяин садится возле нас как возле самых дальних, а потому почетных гостей. Хозяйка, поприветствовав, возвращается на другой край стола, — там гости тоже не должны остаться без внимания. И далее в свои руки все берет тамада. Конечно, это не профессиональный массовик-затейник, как это бывает у нас на свадьбах. Тамада — это призвание. Невысокого роста, кругленький, розовощекий, держит свой бокал, высоко подняв локоть, и почти каждый тост украшает стихотворением или цитатой из кого-то великого.

В общем, как в кино.

Без тостов в Грузии не пьют. Причем вопреки широко распространенному мнению в больших застольях предпочитают белое вино красному, потому что грузинские застолья многочасовые, пить приходится много, и белые вина организм переносит легче. Напиться за столом — это позор, хотя приезжих об этом не предупреждают.

Между тостами хозяин рассказывает мне о гостях. Юный мальчик оказывается главой местной администрации, смешливая женщина рядом со мной — известным тбилисским врачом-педиатром, ставшим другом семьи, поскольку детей в ней все-таки немало, пухленький тамада — известным грузинским художником... Наш тамада оказался с хитринкой. Он любит практиковать такой прием, как алаверды — внезапно просит того или иного гостя продолжить тост. "Это чтобы люди были в тонусе и не путали застолье с пьянкой, — пояснил он мне. — Застолье друзей — дело святое. Вы знаете, что Алаверды — это еще и одна из самых знаменитых средневековых церквей в Грузии, святыня Кахетии? Так вот знайте! Совпадение названий отнюдь не случайно".

Постепенно разговор переходит на перспективы российско-грузинских отношений, поскольку за столом с нами все-таки новоназначенный посол в Москве.

— Ты знаешь, сколько жителей было в Сигнахи до войны? — горячится хозяин дома, обращаясь к этому самому послу. — Ты видел мемориал с именами погибших на той войне? Больше тысячи человек! И так в каждом селе! Они что, за Америку воевали? И ни одному умнику в Грузии не пришло в голову убрать эти стеллы. А если бы кто попробовал, его бы старики костылями забили...

— Да с миром я еду, с миром, — чувствуется, что для Эроси Кицмаришвили это уже не первый подобный разговор. — Никто в Тбилиси не сомневается, что с Россией должны быть не просто хорошие, а очень хорошие отношения. Не горячись!

— Эх, жалко, что ты из Беларуси, — хозяин, конечно, не ветеран Великой Отечественной, а импозантный мужчина лет сорока, тут же переключает свое внимание на меня. — Если бы ты была из российской газеты, я бы тебе все высказал. Давай выпьем за Беларусь, и за Грузию, и за Россию. Мы уйдем, дети наши уйдут, внуки наши уйдут, а они будут.

Светлана КАЛИНКИНА.

Минск—Тбилиси.

P.S. *Ну вот, материал о винах не получился. Получился — о пресловутом грузинском гостеприимстве. Оно настолько заразительно, что на обратном пути в Тбилиси новые северные друзья активно интересовались, когда я планирую приехать в Норвегию, а я настойчиво зазывала их в Минск. "У вас диктатура", — опасливо напомнил Том. Но я успокоила: "Агентов КГБ с собой за стол мы не садим".*

И все-таки о грузинских винах я вам все равно расскажу. В следующем номере. Они того достойны.

Народная Воля http://www.nv-online.info
15 МАЯ 2008 г.

ГДЕ ЭТО ВИДАНО...

Как витебская милиция чуть не отправила меня на тот свет

Широкомасштабная милицейская спецоперация, проводимая в конце апреля 2008 года УВД Витебского облисполкома, по захвату одной-единственной сумки с газетой "Витебский курьер М" напоминала блокбастер. Четыре милицейских автомобиля, около двух десятков офицеров и сержантов в форме, автоматическое оружие — вот неполный перечень того, что было задействовано против... бородача с 20-летним пенсионерским стажем — автора данного материала. Сотрудников спецслужб без формы, задействованных в этой операции, сосчитать трудно, но, по моему опыту, их, как правило, не меньше (если не больше).

Независимую газету витебские власти не любят, а потому на территории Беларуси это издание не печатают. Наряду с "Народной волей", "Товарищем" "Витебский курьер М" приходится тиражировать в одной из частных российских типографий.

Редакция, узнав о моей частной поездке в соседнее государство, попросила на обратном пути захватить в типографии отпечатанные газеты. На просьбу с удовольствием откликнулся, тем более что в данном номере были и мои материалы.

Вот уже второе десятилетие политическая слежка за общественными деятелями и независимыми журналистами — главное направление деятельности спецслужб нашего расцветающего государства. Не знаю, следовали ли белорусские сыщики по пятам за мной в России, но в Беларуси, начиная от Лиозно, за автобусом, как привязанная, неотрывно двигалась некая легковая машина. Вряд ли кто видел на трассе, чтобы многие десятки километров обычная иномарка следовала в фарватере автобуса.

В Витебске встречали не только представители редакции. Из засады (машина была замаскирована на тротуаре за киоском) выскочили три офицера милиции: майор, капитан и старший лейтенант. Руководил группой старший лейтенант. По всей видимости, сотрудник не только милиции, потому как и капитан, и майор, и мгновенно, как из под земли, появившиеся еще три машины, укомплектованные под завязку оружием и сотрудниками различных званий, стояли перед этим старлеем навытяжку.

К удивлению, старший лейтенант по фамилии Гайдук представился (для Беларуси это большая редкость). И лишь после обязательной для милиции процедуры потребовал предъявить сумку к осмотру.

Кого этот младший офицер видел во мне: моджахеда, контрабандиста, грабителя — не знаю. Но поскольку в наш террористический век с подобной подозрительностью правоохранительных органов приходится мириться, сумку раскрыл.

Оружия, взрывчатки, наркотиков и прочих запрещенных к перевозке предметов в сумке не оказалось. Собственно, Александр Гайдук знал это и без досмотра. Радостно-хищным взором он впился в газетные упаковки и потребовал документы на перевозку груза.

Поскольку и данное распоряжение закону не противоречит, требование руководителя милицейской спецоперации было выполнено — предъявлена товарно-транспортная накладная.

Однако старшего лейтенанта и его начальников документ этот абсолютно не интересовал. Забегая вперед, отмечу, что когда в Октябрьском РОВД составили акт на изъятие средства информации, копии накладных приобщить к делу категорически отказались. Потому как целью спецоперации была не проверка соблюдения законодательства при перевозке, а именно изъятие газет.

А изымали, по все видимости, из-за моей статьи, в которой я выражаю протест против строительства в Беларуси атомной электростанции. В нашем государстве строительство АЭС разрешается лишь одобрять и пропагандировать. Кто выступает за сохранение безъядерного статуса нашего государства, объявляется врагом правящего режима и властями преследуется.

Александр Гайдук потребовал проехать в райотдел для пересчета количества экземпляров. На мой взгляд, данное требование не было основано на законе, поскольку пересчитать можно было и на месте — всего-то 10 упаковок. Во-первых, больше просто не вмещалось в сумку, а во-вторых, в мои годы таскать значительные тяжести противопоказано.

И я, выполняя распоряжение милицейского чина о пересчете перевозимого имущества, стал вынимать из сумки пачки газет и предъявлять их сотрудникам милиции для пересчета. В этот момент на седого пенсионера набросились три молодых мордоворота, один из которых, как успел заметить, был в чине майора. Начали рвать сумку, выворачивать мне голову, выкручивать руки, гнуть позвоночник.

Силы были заведомо неравны. Буквально через несколько мгновений, задыхаясь, хватая ртом воздух, как вытащенная из воды рыба, лежал на тротуаре, не имея возможности пошевелиться из-за травмированного позвоночника. Рядом со мной сиротливо лежала ручка от сумки, варварски растерзанной милицейскими офицерами.

Прибывшая "скорая", увидев, что артериальное давление аж за 200, немедленно увезла меня в больницу, где сразу же поместили в кардиологическое отделение с диагнозом "гипертонический криз".

Спасибо медикам Витебской второй городской больницы. Буквально за два дня поставили на ноги. Что же касается обстоятельств моей предпасхальной госпитализации, то в этом, собственно, и заключается предназначение белорусской милиции. А именно: лишать народ альтернативной информации и укорачивать срок жизни пенсионерам.

Чем больше ветеранов отправятся на тот свет, тем легче властям собрать средства на строительство атомной электростанции — необходимого условия появления в государстве ядерного оружия. Именно поэтому, считаю, диктаторский режим так рьяно борется за возведение АЭС.

К сожалению, из-за пребывания в клинике попасть в столицу на "Чарнобыльскі Шлях" не смог.

Валерий ЩУКИН, правозащитник.

РЭГІЁН

Прымусовыя работы для ўладальнікаў коней

Гаспадаркі Гродзенскай вобласці вяртаюцца да шырокага выкарыстання коней у сельскагаспадарчых працах. Прыкладам можа стаць Ашмянскі раён, дзе на палетках коні часткова замянілі сваіх жалезных суродзічаў.

На палявых працах у гаспадарках Ашмянскага раёна задзейнічана прыкладна 50 коней. З мэтай эканоміі паліва для працы ў калгасе прыцягваюцца людзі, якія трымаюць дома жывёлу і працуюць у сельскагаспадарчых кааператывах ці знаходзяцца на пенсіі. Паводле загаду, кожны ўладар каня павінен адпрацаваць на палявых працах у калгасе пэўную колькасць дзён, у адваротным выпадку кіраўніцтва сельскагаспадарчых прадпрыемстваў адмаўляе ў мажлівасці назапашвання фуражу.

У асноўным прыватныя коні занятыя на такіх працах, як прыбіранне камянёў з палеткаў, а таксама падвоз мінеральных угнаенняў і насення для сяўбы. Гаспадары коней атрымліваюць ад калгаса грашовае ўзнагароджанне, эквівалентнае прыкладна 3—5 доларам за адпрацаваны дзень, а коні — невялікую колькасць корму.

Прымусовае прыцягненне да калгасных прац у Ашмянскім раёне людзей, якія маюць коней, стала неабходнасцю ў сувязі з кепскім фінансавым становішчам большасці гаспадарак, якія не маюць сродкаў не толькі на ўтрыманне і абслугоўванне тэхнікі, але і жывёлы, паведаміла Радыё "Рацыя".

ПАМЯЦЬ

«Даў Бог нам князя...»

Гэтыя словы змешчаны на старонках Астрожскай Бібліі ў пахвальным лісце князю Канстанціну (Васілю) Астрожскаму (1526--1608), які быў выдатным асветнікам і ваяром, гістарычным дзеячам свайго часу, а таксама абаронцам праваслаўя.

У гонар 400-годдзя памяці адной з найвыдатнейшых асоб у гісторыі нашай Бацькаўшчыны ў в.Тарасава Мінскага раёна 10 мая адбыліся ўрачыстасці, у якіх бралі ўдзел шматлікія прадстаўнікі ўладных структур праваслаўнага духавенства, навукоўцы, госці з Украіны, Польшчы, Літвы, паслы Украіны і Сербіі ў Беларусі.

З нагоды свята ў храме Нараджэння Багародзіцы ў вёсцы Тарасава адбылася Боская Літургія, якую правёў Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, кіраўнік Беларускай праваслаўнай царквы.

На тэрыторыі прыходу адбылося асвячэнне звона ў памяць 400-годдзя з дня смерці князя Астрожскага і памятнай дошкі з яго барэльефам і надпісам-прысвячэннем князю ад удзячных нашчадкаў. У яго гонар была закладзена алея з сарака елак. На памятным звоне чытаем надпіс сучасніка дабравернага князя Канстанціна — Герасіма Сматрыцкага: "Святый Владимир свой народ Крещением просветил, Константин же благоразумия Писанием осветил".

У сваім прывітанні Уладыка Філарэт прывёў словы апостала Паўла: "Шануйце настаўнікаў вашых і прадаўжайце іх веру".

...Князь Канстанцін Астрожскі нарадзіўся ў г.Тураве ў адным са знатных родаў Вялікага княства Літоўскага. З дзяцінства вывучаў праваслаўе і надалей быў яго апекуном у сваёй вотчыне, дзе адкрыў больш за 600 храмаў, 2 манастыры і мноства школ.

У 1576 годзе ён заснаваў Астрожскую акадэмію, дзе беларусы атрымлівалі сярэднюю і вышэйшую адукацыю. Тут жа ў друкарні была выдадзена ў 1581 годзе Астрожская Біблія, першае поўнае друкаванае выданне, якім да гэтага часу карыстаецца Маскоўскі патрыярхат. Друкарня была заснавана князем і ў Кіева-Пячорскай лаўры.

Канстанцін Астрожскі, носьбіт духоўнага адраджэння славян на нашай зямлі, з'яўляецца ўзорам беларускага патрыятызму.

У гісторыі нашай Бацькаўшчыны ваявода, а пасля гетман Канстанцін Астрожскі застаўся і як таленавіты ваяр. Пад яго кіраўніцтвам нашы продкі здабылі ў бітвах шмат перамог над крымскімі татарамі. Але найбольшую славу прынесла слынную ліцвіну перамога над маскоўцамі пад Оршай. Калі маскоўскі князь Васіль III абвясціў ВКЛ вайну, на абарону Айчыны выступіў князь Астрожскі. У яго было ўсяго 30 тысяч коннікаў і пешых ваяроў супраць 80 тысяч маскоўцаў. 8 верасня 1514 года ў бітве на рацэ Крапіўне Астрожскі атрымаў бліскучую перамогу. Аршанская падзея таго часу засталася ў гісторыі як найбуйнейшая пераможная бітва ў Еўропе XVI стагоддзя. Беларускія ваяры змагаліся пад белчырвона-белымі сцягамі... Праўда, аб гэтым на ўрачыстасці чамусьці не гаварылася....

Урачыстасці ў памяць Канстанціна Астрожскага прайшлі таксама на Тураўскай зямлі і ў храме Брэсцкай крэпасці.

Галіна ЯФІМАВА.

ЗДАРЭННЕ

Беражы Бог ад такой цётачкі

Жыхарка Ляхавіцкага раёна падазраецца ў замаху на наўмыснае забойства чатырохмесячнага пляменніка.

Як паведамілі БелаПАН у пракуратуры Ляхавіцкага раёна, у дачыненні да жанчыны распачата справа па ч.1 арт.14 Крымінальнага кодэкса (замах на злачынства) і п.2 ч.2 арт.139 (забойства).

Паводле звестак следства, у міліцыю прыйшло паведамленне з раённай бальніцы аб тым, што ў медустанову з пранікаючым нажавым раненнем брушыны дастаўлены чатырохмесячны жыхар вёскі Навасёлкі. Цялесныя пашкоджанні 11 мая ў 20.30 у доме па месцы жыхарства былі нанесены малому цёткай. 33-гадовая жанчына жыве сумесна з сям'ёй свайго брата — бацькі пацярпелага хлопчыка. У гэты вечар яе папрасілі паглядзець за дзіцём, пакуль яго маці даіла карову.

Паводле наяўных на гэты час звестак, жанчына, якая знаходзілася ў стане алкагольнага ап'янення, ударыла малога ў жывот кухонным нажом. У раённай бальніцы дзіцяці была зроблена аперацыя. Медыкі ацэньваюць яго стан як цяжкі. 12 мая хлопчыка перавялі ў Брэсцкую абласную дзіцячую бальніцу.

Падазроная ва ўчыненні злачынства змешчана ў ізалятар часовага ўтрымання. Праводзіцца расследаванне.

Ларыса ШЫГАНАВА.

ПА ВАШАЙ ПРОСЬБЕ

Паважаны галоўны рэдактар "Народнай волі"!

15 мая 2008 года спаўняецца 60 год аднаму з самых заслужаных дзеячаў мастацтваў Беларусі, таленавітаму піяністу, свабодалюбіваму і высакароднаму грамадзяніну, мастацкаму кіраўніку Белдзяржфілармоніі Юрыю Мікалаевічу Гільдзюку. Я прашу рэдакцыю "Народнай волі", каб яе супрацоўнікі зрабілі інтэрв'ю з Ю.М.Гільдзюком і апублікавалі затым у вашай газеце.

З найлепшымі пажаданнямі —

Сяргей Фёдаравіч БАРЫСАЎ, геолаг.

Юрый ГІЛЬДЗЮК:

«Адчуваю сябе маладым!»

Юрый Гільдзюк прызнаўся "Народнай волі", што не любіць пампезных святкаванняў.

"Пампезнасць для мяне нехарактэрная, — гаворыць заслужаны артыст. — *Лічу, што самае лепшае свята — праведзенае за працай. Мне падабаецца адзначаць штосьці канцэртамі, нейкімі справамі, а самае галоўнае — выкананнем жаданняў і планаў".*

Менавіта таму юбіляр вырашыў адсвяткаваць дзень нараджэння ў цесным цёплым коле сям'і і сяброў.

"Сустракаць свята разам з блізкімі — заўсёды прыемна, — адзначае Юрый Мікалаевіч. — *Ніякіх адмысловых традыцый хатняга святкавання ў нас няма. Проста збіраемся сям'ёй, прыходзяць знаёмыя, садзімся за стол... Галоўнае — людзі, з якімі прыемна мець зносіны не толькі ў святы, але і ў будні".*

Для Юрыя Гільдзюка дзень нараджэння — падстава задумацца пра тое, што ўжо зроблена і што яшчэ хочацца паспець.

"Я веру: шмат чаго напераадзе, шмат выдатных канцэртаў і праграм і наогул жыцця, — распавядае музыкант. — *У кастрычніку ў рамках фестывалю "Беларуская музычная восень" адбудзецца канцэрт, прысвечаны 40-годдзю маёй творчай дзейнасці. З маім калегай і сябрам* ***Валерыем Анісенкам*** *плануем правесці творчы вечар..."*

Здзяйсняць свае планы Юрыю Мікалаевічу дапамагае здольнасць заўсёды заставацца маладым.

"Нядаўна да нас прыязджаў знакаміты піяніст — 77-гадовы Дзмітрый Башкіраў, які, нягледзячы на свой узрост, выдатна выступіў, — успамінае Юрый Мікалаевіч. — *Калі ён даведаўся пра мой юбілей, то сказаў: "Ты яшчэ хлопчык!". Я сапраўды адчуваю сябе маладым. Мастацтва не толькі патрабуе, але і дае маладосць адчуванняў, ідэй. Маладосці спрыяе і тое, што як выкладчык шмат працую з моладдзю. І вельмі часта вучуся ў сваіх вучняў... Пакуль расце твой вучань, адчуваеш сябе маладым. А калі вучняў не будзе, тады, напэўна, будзеш адчуваць сябе... не так молада (смяецца)".*

Самым дарагім падарункам за ўсё свае жыццё музыкант надзіва лічыць шахматны набор.

"З дзяцінства я быў проста закаханы ў шахматы, — гаворыць Юрый Мікалаевіч. — *Нават употай бегаў у шахматную секцыю. Употай, таму што трэба было займацца ў агульнаадукацыйнай і музычнай школе. Пазнаўшы аб гэтым, бацькі настаялі на маім музычным профілі. Але на мой дзесяты дзень нараджэння за першыя музычныя поспехі тата падарыў мне шахматны набор. І праз 50 гадоў я памятаю гэты дзень. Ні веласіпед, ні іншыя падарункі так не запомніліся, як гэты шахматны набор...*

Адметней майго першага юбілею можа быць толькі другі. На другім курсе праз месяц пасля майго дваццацігоддзя я ажаніўся на жанчыне, з якой жыву дагэтуль. Вольга Савіцкая ў той час была маёй аднакурсніцай, а зараз — кандыдат мастацтвазнаўства, дацэнт Беларускай акадэміі музыкі".

Вольга ПРУДНІКАВА.

ВНИМАНИЕ!

Поезд не останавливается

Станция Минского метрополитена "Октябрьская" закрывается 1 июня текущего года на реконструкцию пересадочного узла. Об этом корреспонденту БЕЛТА сообщил начальник КУП "Дирекция по строительству Минского метрополитена" Василий Жибуль.

"Для проведения реконструкции пересадочного узла "Октябрьская—Купаловская" станция "Октябрьская" будет закрыта для посадки и высадки пассажиров. Закроют также и пересадку между "Купаловской" и "Октябрьской". Работать будет только станция "Купаловская", — уточнил собеседник.

Для компенсации неудобств пересмотрена схема движения наземного пассажирского транспорта. В частности, предусматривается дополнительно выделить автобусы, которые будут курсировать от станции метро "Площадь Ленина" до станции "Площадь Победы".

В ходе предстоящей реконструкции, которая продлится 5 месяцев, старые три ленты эскалатора заменят на новые четыре Крюковского завода (Украина). Они эксплуатируются в украинском метро и хорошо себя зарекомендовали. Также эскалаторы технически соответствуют требованиям минского метро. При этом скорость движения лент в целях безопасности останется прежней.

Реконструкция пересадочного узла позволит увеличить его пропускную способность. *"Пассажиропотоки метро просчитывались еще в 70-е годы прошлого века. Тогда пропускная способность была обеспечена тоннелем и тремя лентами эскалаторов. Но город развивается стремительно — пассажиропоток вырос почти в два раза",* — отметил Василий Жибуль. Замена же трех лент эскалатора на четыре позволит в час пик увеличить пропускную способность узла на 8 тыс. человек, а также обеспечит безопасность передвижения и комфорт для пассажиров.

Начальник КУП "Дирекция по строительству Минского метрополитена" также добавил, что проведение реконструкции узла в летний период выбрано не случайно, поскольку пассажиропоток в этот период снижается на треть. Говоря о стоимости реконструкции, он сообщил, что весь проект оценивается в 13—15 млрд белорусских рублей.

Куда пойдут трамваи?

В связи с реконструкцией трамвайного пути на улице Козлова в Минске временно изменяются маршруты движения трамваев. Об этом сообщило предприятие "Столичный транспорт и связь".

До 2 июня движение трамваев маршрута №1 будет осуществляться со стороны площади Мясникова до разворотного кольца на площади З.Бядули, движение трамваев №6 — со стороны диспетчерской станции "Серебрянка" до разворотного кольца на площади З.Бядули. Трамвайные маршруты №№3, 4, 8, 10 и 11 закрываются.

С целью компенсации снятого трамвайного движения организуется временный автобусный маршрут №152 (ул. З.Бядули — ст.м."Пл. Я.Коласа") со следованием по улицам Платонова, Чапаева, З.Бядули, Козлова, проспекту Машерова, улицам Куйбышева, В.Хоружей и обратно (улицы В.Хоружей, Красная, проспект Машерова, улицы Козлова, Платонова).

Кроме этого, в учреждении "Столичный транспорт и связь" сообщили, что по причине выполнения работ по асфальтированию улицы Нестерова на участке от улицы Ангарская до улицы Алтайская до 31 мая изменяются маршруты автобусов №№27, 27Д, 106, 576. Автобусы №№27 и 106 следуют по улицам Нестерова, Ангарская, Артема, Иркутская, Байкальская, Алтайская в обоих направлениях с остановкой "Улица Нестерова". Движение автобусов №№27Д и 576 организуется по улицам Нестерова, Ангарская, Байкальская, Алтайская в обоих направлениях.

Народная Воля http://www.nv-online.info
15 МАЯ 2008 г.

ЧУЛІ?

Валянцін Елізар'еў стаў дзедам

У знакамітага беларускага харэографа, кіраўніка Нацыянальнага акадэмічнага тэатра балета некалькі тыдняў таму нарадзіўся першы ўнук.

Дзедам Валянціна Мікалаевіча зрабіў старэйшы сын Аляксандр, які зараз з жонкай жыве ў Сафіі.

Елізар'ева-малодшага назвалі прыгожым балгарскім імем Боян.

"Ён жа на тры чвэрці балгарын, — тлумачыць харэограф. — *Мая жонка і жонка сына нарадзіліся ў Балгарыі".*

Генадзю Бураўкіну зрабілі аперацыю

Да канца тыдня знакаміты беларускі паэт яшчэ будзе ляжаць у бальніцы.

"Як пажартаваў мой добры сябра Рыгор Іванавіч Барадулін, калі даведаўся, што мне зрабілі аперацыю на вока, "цяпер у нас будзе свой празорца", — *распавёў "Народнай волі" Генадзь Мікалаевіч.* — У мяне была глаўкома на левым воку. Ляжу ў дзесятай гарадской бальніцы — тут ёсць цэнтр мікрахірургіі вока. Аперацыю рабіла прафесар Таццяна Аляксандраўна Імшынецкая. Усё, як кажуць, прайшло ўдала. Хірургічнае ўмяшальніцтва было неабходна для таго, каб у нейкім сэнсе гарантаваць, што я не аслепну ў любы момант. Не ведаю, ці буду лепш бачыць гэтым вокам — трэба яшчэ перажыць пасляаперацыйны перыяд. Спадзяюся, што ўсё павінна быць добра..."

Уладзіміру Мацвейчуку параілі змяніць месца жыхарства

А.Лукашэнка скрытыкаваў Міністэрства культуры і прадстаўнікоў будаўнічых арганізацый, якія займаюцца рэканструкцыяй палацава-паркавага ансамбля ў Нясвіжы.

"Вы ўжо 13 гадоў тут корпаецеся, і ў нас больш няма грошай для разбазарвання! — сказаў Лукашэнка і паставіў задачу завяршыць працы да мая наступнага года. — *Няхай Мацвейчук (міністр культуры) сюды прыходзіць, ставіць ложак, жыве і працуе тут".*

Вольга Хіжынкава цікавіцца беларускай гісторыяй

Але ў жыцці па-беларуску "Міс Беларусь-2008" размаўляе не вельмі часта.

Пра гэта беларуская прыгажуня распавяла падчас онлайн-канферэнцыі на сайце naviny.by.

"Па-беларуску размаўляю, але, на жаль, вельмі рэдка, — *кажа Вольга.* — Увогуле я скончыла беларускамоўную школу, дзе ўсе дысцыпліны выкладаліся на беларускай мове. Гуманітарныя навукі былі для мяне больш любімымі, у адрозненне ад навук дакладных. Вельмі цікаўлюся беларускай гісторыяй, люблю наведваць розныя беларускія гарады і мястэчкі, музеі... а мой любімы беларускі пісьменік — Якуб Колас, яго "Новая зямля" і "Сымон-музыка" — тыя творы, што, на маю думку, з'яўляюцца прыкладам беларускасці і народнасці".

Аліна ВЕТРАВА.

ЗА ЧАШЕЧКОЙ КОФЕ С МАРИНОЙ КОКТЫШ

Николай ХАЛЕЗИН:

«В листе зрителей, записанных на наши спектакли, тысячи фамилий...»

Белорусский "Свободный театр" намерен рассказать миру драматическую историю пронзительной любви Ирины Красовской и ее мужа Анатолия, который был насильственно похищен девять лет назад вместе со своим другом политиком Виктором Гончаром.

По словам художественного руководителя "Свободного театра" драматурга Николая Халезина, спектакль будет называться "Постигая любовь".

Его премьера состоится в Беларуси.

О любви, политике и театральном закулисье мы разговаривали с Халезиным почти три часа…

«Мы не боимся слова «политика»...

— Я не могу вспомнить, чтобы кто-то из наших оппозиционеров говорил о театральных проблемах. По-моему, говорят о чем угодно, только не об искусстве. Может, свободный театр — не такая уж и актуальная тема для Беларуси?

— На самом деле, политики (и официальные, и оппозиционные) часто вообще не обращают внимания на очень важные сегменты общества. И поэтому ждать от них серьезного анализа музыкальной или театральной ситуации не приходится. Хотя бывают исключения. Например, с нами в Грецию на вручение престижной театральной премии *"Европа — театру"* ездил Александр Милинкевич. После вручения премии к нам подходили друзья — очень известные театралы — и говорили: вряд ли это политик, он говорит по-французски и по-польски, и он такой уравновешенный... Милинкевич тоже нам тысячу раз сказал слова благодарности за то, что попал в приятную для него среду.

— Выходит, кроме Милинкевича у нас среди политиков театралов нет?

— Если бы Александр Козулин был на свободе, мы бы пригласили в Грецию и его. Я могу назвать еще целый ряд имен, вписывающихся в культурный контекст: Андрей Санников, Михаил Маринич. Мы с Санниковым, например, гораздо больше говорим о театре, чем о политике. Потому что о политике нам все понятно. Например, на сегодняшний день контркультурный сегмент - музыкантов, художников, писателей, театралов - я бы поставил гораздо выше по значимости, чем политические партии. Потому что партии решают какие-то локальные задачи, и не всегда успешно. И ряд политических деятелей, в отличие от людей искусства, не являются профессионалами. Политика — это даже не профессия, а образ жизни, при котором ты знаешь обо всем понемножку, но мало о чем глубоко. Наверное, с этим связано, что политики так мало внимания уделяют культуре.

— "Свободный театр" существует меньше трех лет, но уже хорошо известен в Европе и Америке. Многие руководители гостеатров считают, что это в первую очередь политическая известность. В интервью нашей газете худрук Театра белорусской армии Алексей Дударев высказался про вашу деятельность так: *"Гэта для мяне не тэатр, і ніколі ім не будзе. Гэта дзіця рэвалюцыі. Адразу пасля рэвалюцыі падобныя праекты, як грыбы пасля дажджу, пачынаюць пладзіцца, а потым чарвівеюць і гінуць".*

— Очень важно, что мы не боимся слова "политика", в отличие от 99, 9 процентов театров, которые тоже хотели бы об этом поговорить, но не могут в силу очень конкретных причин. Если начнет тот же Дударев в своем театре говорить о политике, то театр скорее всего закроют. И поэтому он вписывается в официальную культуру. Западные театры точно так же избегают политики, потому что есть своя система взаимоотношений с фондами, с правительством. И это очень тяжело — пойти на открытое обсуждение острых тем. Хотя политика — это яркое проявление человеческих страстей, анализировать которые гораздо интереснее, чем некоторые скучные любовные истории, присутствующие в репертуарах многих театров. Я бы сегодня с удовольствием посмотрел спектакль хорошего театра на тему очередного прихода в большую политику Сильвио Берлускони. Это уникальная вещь: человек из пепла восстает, какой-то вулкан постоянно выкидывает его на гребень. И для многих итальянцев это важно, потому что это к ним в дом приходит Берлускони.

— Следуя вашей логике, многие белорусы с удовольствием посмотрели бы спектакль про Лукашенко…

— У нас нет ни одного спектакля про Лукашенко. Если наш спектакль *"Поколение Джинс"* привезти в страну, где никто не знает про Беларусь, люди скажут: история жизни конкретного человека.

За границей многие не знают о нашей гражданской позиции, о том, что "Свободный театр" — подпольный. Люди просто покупают билет в Шведский королевский театр, где мы гастролируем. Аплодируют, если понравилось.

Нас приглашают преподавать. Но никто не станет приглашать преподавать политическую позицию — нет такого предмета. В Европе и так понятно, что актер должен иметь гражданскую позицию. И там никто не возмущается, что "Свободный театр" выступает за демократию и прогресс — это нормальная для творческой среды ситуация.

Мы сейчас делаем европейский проект, и он точно так же не будет приятно встречен правительствами 12 стран. Все они будут говорить: этот спектакль нам не нужен, потому что говорит совершенно не о том, о чем бы мы хотели. Да, это не выставка достижений народного хозяйства, а выставка самых главных проблем, которые эти страны не решают. Например, я сам не мог представить, что основная проблема, которая обсуждается почти в каждой семье в Испании, — семейное насилие. Надеюсь, это будет один из немногих театральных проектов, который начнет влиять на европейскую политику. Есть идея показать его на Парламентской ассамблее Совета Европы в Страсбурге с последующим обсуждением на пленарном заседании.

Кстати, если Беларусь собирается долго жить в изоляции, то лучше было бы этот проект показать и у нас с лозунгом типа: смотрите, что творится в Европе...

«Администрация президента — это не костел, чтобы я туда ходил...»

— Объясните, почему многие спектакли "Свободного театра" запрещено показывать в Беларуси?

— Первый спектакль, который был запрещен в Беларуси, — "Психоз 4.48" — о раздвоении сознания женщины между гетеро- и гомосексуальностью, о ее невозможности вписаться в социальный контекст, тяжелых творческих метаниях. Это пьеса, которую написала драматург Сара Кейн и в один из дней в 4.48 утра повесилась. Там нет политики. Это просто очень тяжелая парадоксальная амплитудная судьба женщины. Спектакль был запрещен, потому что, как нам сказали, в Беларуси нет гомосексуализма и нет суицидов. Несмотря на то, что действие происходит в Англии. Об этом написали почти все мировые издания. Такое легкое безумие...

Потом был спектакль *"Техника дыхания в безвоздушном пространстве"*. Это история девочки, которая умирает в хосписе от ракового заболевания. Пьеса написана российским автором. Никакого отношения ни к политике, ни к Беларуси вообще не имеет. Но спектакль все равно запретили. Видимо, потому, что мы не пошли к Пролесковскому.

— А может, надо было сходить к уже бывшему главному идеологу? Вот рокеры сходили и получили возможность легально выступать.

— Я разговариваю с главами некоторых государств. А кто такой Пролесковский? Я, например, недавно только услышал фамилию этого человека. В конце концов Администрация президента — это не костел, чтобы я туда ходил...

— Среди театралов есть мнение, что если бы ваш театр ставил, например, Чехова или Дударева, то у вас не было бы никаких проблем.

— Конечно. Другое дело, что нам не интересны ни Чехов, ни Дударев. Дударев не интересен профессионально. Его, кстати, и на Западе не ставят. А Чехов... Есть очень много театров в мире, которые ставят Чехова и Шекспира, и очень мало тех, кто занимается только современной драматургией. Мы занимаемся актуальным театром и изучением современной жизни. Мир изменился со времен Чехова. И люди изменились. И как ни наряжай в современную одежду драматургию Чехова, его язык сейчас стар. Но Чехов является самым лучшим в мире примером для новых драматургов. В свое время спектакли по его пьесам проваливались, его обвиняли в размытости сюжета, бытовой речи, которая несопоставима с театром. Он был абсолютный изгой, и вдруг потом все вспыхнуло. Но он был новатором тогда. И сейчас нужны новаторы.

— А почему бы вам не пригласить таких мэтров, как Луценко, Ковальчик, Кириченко, Раевский на один из ваших спектаклей?

— Луценко смотрел наш спектакль. Промолчал и все. Раевского приглашали несколько раз, но он не пришел.

«Извините, но "Тутэйшых" уже смотреть невозможно...»

— А вы ходите на спектакли, которые делает, например, тот же Николай Пинигин?

— Могу пойти на спектакль в белорусские театры только с одной целью — посмотреть какого-то актера на предмет приглашения его к нам. На сегодняшний день мне неинтересно, что делают Пинигин, Раевский, Луценко или кто-то другой, потому что все это лежит в параметрах 70-х годов и иногда — за редким исключением - 80-х. А спектаклей 90-х и уж тем более начала этого века здесь не существует. Более того, я могу сразу расставить мизансцены так, как расставляет их Раевский, не читая пьесы. И это не снобизм, а просто существование в разных информационных полях. Меня сегодня даже российские театры интересуют очень мало. Любопытно, что делают избранные режиссеры — Вырыпаев, Жиновач. Русский театр тоже находится в изоляции, и в Европе он мало кому интересен. Но это — тема для другого разговора.

Да и, по большому счету, сегодня в Беларуси некуда идти - ни на приезжих, ни на своих. Мы все время вертимся вокруг этих трех лент "бел-чырвона-белага" флага, который поднимается на "Тутэйшых". Но, извините, "Тутэйшых" уже смотреть невозможно! Пьяные актеры на сцене! Недавно в Купаловском актер вышел на сцену — у него должен был быть пятиминутный монолог. Он постоял несколько минут, потом зло сказал: "Все!" и ушел... Я предлагаю поставить в буфете Купаловского театра камеру. Или перенести буфет на сцену. И тогда ни один зритель не уснет в зале и мы узнаем, что такое настоящий театр. Хотя это просто невероятно и недопустимо даже в самых отсталых странах, чтобы актер легально пил во время спектакля. Ему выходить на сцену, а он ненавидит все. Некоторые едят в театральных костюмах...

Или другой пример. Весь прошедший год я занимался дистанционным образованием четырех молодых драматургов, которые учатся в ЕГУ. Одна девочка получила приз Тома Стоппарда за яркий дебют. Через некоторое время ей звонит белорусский критик и говорит, что ее пьесу хотят поставить в ТЮЗе. Но при условии, что она уберет оттуда все слова, даже намекающие на ненормативную лексику, и переделает такие-то сцены. Девочка, естественно, отказалась. Потому что есть очень простой механизм — ты заказываешь автору новую пьесу и платишь за это деньги. Но никто не хочет платить. В государственных театрах мотивировка такая: ты должен радоваться уже тому, что тебя поставили, о каких деньгах может идти речь?!

— Что-то у нас грустный разговор получается. Давайте о хорошем: скоро откроется отреставрированный Театр оперы и балета. А через пару дней в Театре балета — премьера "Пахиты", приуроченная к 190-летию хореографа Мариуса Петипа.

— Я скептически отношусь к белорусскому балету. В западных балетных труппах есть баланс современной и классической хореографии. А у нас современной хореографии не существует вообще. Ее сложно ставить. И у нас нет хореографов, которые это могут. Саша Вальц и Пина Бауш — два человека, которые диктуют основные тенденции в мире хореографии. Но я сомневаюсь, что белорусские зрители или белорусские хореографы видели их спектакли.

Я был знаком со знаменитой оперной певицей Марией Гулегиной. Она планировала жить и работать в Минске. Уже много лет она живет не в Беларуси. Когда будет отстроен оперный театр, я не знаю, кто туда будет заселяться. Если ее хотят пригласить на открытие, то ей надо было сообщить об этом как минимум два года назад — график расписан по минутам...

«Инвестируйте в людей, все остальное никому не интересно...»

— В одном из интервью вы сказали, что готовы с удовольствием поменять титул единственного театра, который был арестован вместе со зрителями, на маленькое помещение в Минске. Расскажите, что конкретно делали, чтобы получить помещение?

— Нельзя назвать ни одно маломальское кафе, куда мы ни приходили просить помещение. Если мы шли на уловки и говорили, что у нас приват-пати, то таким образом подставляли заведение. Выкупить площади мы не можем — нет денег. А если появляются, мы раздаем их актерам. Когда-то наш друг Алвис Херманис научил нас: инвестируйте в людей, все остальное никому не интересно, а люди принесут вам все — и декорации, и славу, и почет. И сегодня наши актеры знают, что начальство от них ничего не скрывает. Актеры знают все, что происходит у нас в жизни, а мы — что у них. Вплоть до того, чем болеет ребенок у актрисы и чем конкретно ей можно помочь. Потому что как только мы начнем забывать друг о друге, наш коллектив развалится, как развалились тысячи других. Никому не интересны судьбы молодых актеров.

— И не только молодых. Многие известные прозябают в нищете.

— В Купаловском театре работает гениальный актер Геннадий Овсянников. Этот человек мог бы быть звездой мирового уровня! А ведь он не побывал даже на серьезных международных фестивалях (я не имею в виду местечковые фестивали типа "Серебряного или Золотого витязя"). Ну что Геннадий Степанович видел, кроме Беларуси? При этом его, как икону, выставляют вперед и говорят: "Это наш герой". А что вы для этого героя сделали? Дали ему звание и платите смешную зарплату?..

— У артистов "Свободного театра" зарплата гораздо выше, чем средняя по Беларуси?

— У наших артистов зарплаты не существует, так как не существует нашей деятельности. Если бы мы продавали билеты, то у нас бы ломились залы, мы могли бы получать некую спонсорскую помощь из-за рубежа на постановки спектаклей. Но этого нет, так как мы находимся в состоянии андеграунда. Благо, что есть "суточные". К тому же у нас все актеры заняты параллельным трудом. С одной стороны, это усложняет им жизнь, а с другой — держит в тонусе. Например, один артист вместе с родителями торговал картошкой. Если это снять и показать в Англии или в Германии, где о его работах писали в восхищенных тонах, то будут думать, что артист решил устроить некий перфоманс.

— Вы говорили, что ваши пьесы хотели поставить четыре ведущих белорусских режиссера, но Министерство культуры им рекомендовало забыть о таком авторе, как Халезин. Можете назвать имена режиссеров?

— В том числе Валерий Раевский. Он прочитал пьесу "Я пришел...", захотел поставить, но...

— Кстати, случайно не вы пишете пьесу про Василя Быкова, которую Раевский в ближайшем будущем планирует поставить в Купаловском?

— Нет. Но мне особенно хотелось бы в сцену похорон Быкова ввести Чергинца и некоторых других персонажей... Не понимаю, зачем вообще ставить этот спектакль: ну не получается сейчас сказать правду, лучше отложить и попытаться потом...

— А может, Раевский решил красиво попрощаться с театром?

— Не думаю, что так будет. Средний возраст худруков белорусских театров уже далеко за 60. Нигде в мире такого нет. Могу на спор взять любого руководителя белорусского театра, назвать ему десять имен выдающихся деятелей мирового театра, и они даже не будут знать, кто эти люди...

Как-то во время Европейских неформальных встреч, куда съезжается примерно пятьсот театральных деятелей, мы вспоминали всемирно известных театральных драматургов, которые были бы восприняты во всех странах мира. Назвали 100 имен. Из них в репертуаре белорусских театров - лишь четверо. Мы живем вне мирового контекста. В Минск привозят "Назарет", "Бони М" 30-летней выдержки. Принципиально не хожу на эти концерты — почему я должен потреблять крайне несвежий продукт? Но в то же время мы не знаем названий тех групп, на концерт которых в Лондоне невозможно попасть. Я считаю, что в этом виновата наша самоизоляция. У нас очень узкий круг знает, кто такой Кшиштоф Варликовски, хотя в Европе некоторые готовы ехать за этим польским режиссером на край света, чтобы увидеть его новый спектакль.

— Почему к нам не привозят его работы?

— Потому что дорого. "Свободный театр" дружит с Варликовским, и мы можем договориться о показе спектаклей в Минске, условно говоря, не за 30 тысяч евро, а, скажем, за 5. Но мы понимаем, что это будет неоднозначно воспринято. Например, когда в Минск с подачи "Свободного театра" приехал Том Стоппард и провел мастер-класс, в Купаловском возмутились: а почему не у нас? А какая, собственно, разница, где?..

«Не знаю, как объяснить дочерям, что надо учиться...»

— Несколько лет назад за право поставить вашу пьесу "Я пришел..." боролись два Олега — Табаков и Меньшиков. Если не ошибаюсь, премьера спектакля так и не состоялась…

— Да. Табаков сменил несколько режиссеров, но никто из них не справился. Сегодня эта пьеса переведена на шесть языков, у нее есть свой агент в Германии. Думаю, ее ждет хорошая судьба.

— Интересно, а полученный гонорар вам пришлось вернуть Табакову?

— Нет. Это не заведено.

— Знаю, что сейчас вы работаете над пьесой о любви…

— Да. Это будет вторая часть пьесы "Поколение Джинс", которая будет называться "Постигая любовь". Она основана на реальном материале — истории любви Ирины Красовской и ее мужа Толи. На мой взгляд, это самая настоящая история для кино. Я пишу эту пьесу специально для того, чтобы самому и поставить. Это будет сложный рассказ, который должен выйти на некие обобщения, касающиеся исчезновений людей в других странах.

— Ирина сама сыграет себя?

— Нет, играть будут профессиональные актеры. Спектакль в планах на ближайшие месяцы.

— Год назад "Свободный театр" обратился к людям театра с просьбой быть солидарными. Кто-то откликнулся на ваш призыв?

— Массовой поддержки не было. Но получилась другая вещь — откликнулись молодые люди, которые не являются театральными деятелями. Интеллектуалы, которым не хватает своего продукта.

— В Беларуси спектакли "Свободного театра" смотрят от силы 100 человек. Вас это не печалит?

— В листе зрителей, записанных на наши спектакли, тысячи фамилий...

— Что такое "лист зрителей"?

— Мы показываем спектакли здесь редко, и чтобы на них попасть, надо позвонить администратору и записаться. Записывают снизу, а на спектакль приходят те, кто сверху. Желающих попасть на премьеру полторы тысячи.

— У вас нет актерского образования. Но в западной прессе вас однажды назвали гениальным актером. Как вы к этому относитесь?

— В этом смысле я не являюсь примером для молодежи — у меня вообще нет никакого образования. Я поступил в Институт народного хозяйства и ушел оттуда через два года: жалко было терять время. И никакое образование не успел получить, сразу начал преподавать. Не знаю, как объяснить дочерям, что надо учиться... Но я много занимался самообразованием. Перед тем как заняться журналистикой и политконсалтингом, прочитал очень много книг о том, что происходило в России, Чехословакии, Румынии, Сербии, Украине, о расширении НАТО. Это необходимо, чтобы понимать, что происходит в мире.

— Как у вас на все времени хватает?

— Не хватает. Сплю не больше восьми часов. От бытовых дел жена старается меня освободить.

— А дети?

— Слава Богу, мы нашли выход — берем их с собой. Они хорошо успевают в школе и поездки даже идут им на пользу. Когда приезжаем на гастроли, они готовят чай-кофе актерам, носят реквизит.

— У вас свободный английский?

— К сожалению, нет. Всегда рядом жена, которая идеально говорит по-английски, и переводчик. Но я начинаю серьезно изучать иностранный. И от детей требую того же. Мне плевать, что у них по химии, меня интересуют их языки и фрагментарная математика — чтобы мозг работал.

— Если не ошибаюсь, у вас второй брак?

— Да, с первой женой Людмилой мы поддерживаем хорошие отношения. Я был очень молодым, когда поженились, мы вместе прожили полтора года. Сегодня помогаем друг другу. В перерывах между первым и вторым браком были попытки наладить личную жизнь, но они все заканчивались ничем. Сегодня я счастлив.

— Правда, что теперь график ваших гастролей расписан на два года вперед?

— Да, и даже дальше...

— Николай, а почему вы не уезжаете за границу?

— Я каждый раз придумываю новый ответ на этот вопрос. Наверное, я и сам не знаю, почему...

Николай Халезин, Вацлав Гавел, Наталья Коляда и Виталий Щербань.

ВНЕ ИГРЫ

«Сын сказал, что в «Интере» он будет получать на порядок выше, чем в лондонском «Арсенале»

В эксклюзивном интервью "Народной воле" отец лучшего футболиста Беларуси Александра ГЛЕБА Павел Григорьевич рассказал о том, почему сын решил перейти из английского "Арсенала" в итальянский "Интер".

На официальном сайте лондонского "Арсенала" главный тренер английского клуба Арсен Венгер высказался по поводу перехода белорусского футболиста в итальянский клуб так: "Белорусский игрок был замечен в связях с "Интером" из Милана, и в прессе прозвучали предположения, что Глеб может прибегнуть к так называемому "пункту Уэбстера" ("Webster Clause"), позволяющему игроку покинуть клуб через три года в течение более долгосрочного контракта в случае, если его новое место работы не будет находиться в этой же стране. По этому поводу намерены обратиться в ФИФА с обвинением "Интера" в нелегальных переговорах с игроком. То, что говорят о "пункте Уэбстера", не так просто, как кажется. Все гораздо сложнее, и клубы иногда вынуждены прибегать к этому "пункту". Мы стремимся удержать Глеба, хотим, чтобы он оставался частью нашей команды на будущий год. Вот так все просто. Мы уже потеряли одного игрока — Матье Фламини — и не хотим других потерь".

Напомним, что, согласно статье 17 регламента ФИФА, Глеб за два года до истечения срока своего пятилетнего соглашения имеет право выкупить оставшуюся часть контракта и быть проданным за фиксированную сумму, которая будет явно меньше 11,2 млн фунтов, заплаченных "Арсеналом" в 2005 году немецкому "Штутгарту". Так что "канонирам" не остается ничего иного, как выставить за Глеба умеренную сумму, которая будет не намного выше упомянутой фиксированной. В противном же случае "Интер" просто выкупит за нашего соотечественника оставшуюся часть его контракта с "Арсеналом".

Отец Александра Глеба говорит, что "вопрос с переходом сына в "Интер" скорее всего уже практически решен".

— Рыба ищет где глубже, а человек — где лучше, — мудро рассуждает Павел Григорьевич ГЛЕБ. - Саша сказал, что "Интер" предлагает ему зарплату на порядок выше, чем в "Арсенале". Хотя лично мне, честно говоря, футбол "макаронников" не очень нравится. А вот английскому я симпатизирую. Но деньги тоже ведь имеют значение, правильно? Вот Фламини не захотели добавлять зарплату, и он тоже ушел.

— Саша не распространяется о финансовой стороне контракта с итальянцами?

— Даже нам ничего не говорит об этом. Просто сказал, что от таких предложений не отказываются.

— Арсен Венгер наверняка пробовал отговаривать сына от перехода в "Интер"?

— Не то что пробовал, а вообще не хотел отпускать.

— Главный тренер "Арсенала" заявил, что клуб собирается подавать жалобу на действия "Интера". Из-за Александра Глеба разгорается международный скандал?

— Какие жалобы, если в "Арсенал" приезжал представитель "Интера" и менеджер Саши? Разговор пошел уже конкретный, и по сути вопрос, как мне кажется, уже решен. Остались детали, которые нужно согласовать.

— Где сейчас находится Александр?

— В Англии.

— Там у него есть своя собственность?

— Нет, он все арендовал. Так что в случае переезда в Милан свой лондонский дом, который я называю "Брестской крепостью", сыну придется сдать.

Алесь СИВЫЙ.

СЛЫШАЛИ?

В Минск едут лучшие гимнастки мира

С 16 по 18 мая в столичном Дворце спорта пройдет этап Кубка мира BelSwissBank по художественной гимнастике.

Событие знаковое, потому что соревнования такого масштаба пройдут у нас впервые. Соответственно, на этапы, как правило, стараются приехать все лучшие гимнастки мира.

"Пока что этапы Кубка мира показывают, что у нас сильная команда, которая способна бороться за самые высокие места, — говорит гостренер по художественной гимнастике Виктория КУШНИР. — В преддверии Олимпийских игр не очень хотелось бы говорить много лестных слов в адрес наших "художниц", чтобы не сглазить. Но, думаю, что у нас достаточно выигрышные композиции и со скакалкой, и с булавами, и с обручем. Многое будет зависеть от субъективных факторов — как отработаем, как звезды встанут, как психологически подойдем к стартам. Что касается нынешнего этапа Кубка мира в Минске, то по рейтингу такие соревнования идут сразу за чемпионатами Европы, мира и Олимпийскими играми. И это, естественно, один из этапов просмотра программы не только для нашей команды. А лично для Беларуси эти соревнования — заявка на то, что в плане художественной гимнастики мы — сильная спортивная держава. И умеем проводить подобные турниры. Судьи ведь на Играх учитывают не только работу спортсменок на ковре. Идут в зачет имидж страны, проведение ею крупных соревнований. Поэтому этап Кубка мира BelSwissBank покажет миру наш потенциал".

Остается добавить, что в последний день соревнований зрители традиционно смогут увидеть шоу звезд мировой гимнастики.

Алесь СИВЫЙ.

ШАШКІ

Камбінацыйная праблема

Яна належыць нашым чытачам Мікалаю Грушэўскаму (Мінск) і Пятру Шклудаву (Наваполацк) і з'яўляецца заданнем №6 бліцконкурсу-55:

Белыя: с5, d6, e7, f2, f6, g1, g7, h6 (8).

Чорныя: a3, a7, b2, b6, c3, d2, d4, e3, h2 (9).

Выйгрыш.

Пераможца конкурсу будзе заахвочаны. Чакаем адказы па адрасе: **220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а, рэдакцыя газеты "Народная воля", "Шашкі"**.

Па-за конкурсам разгледзьце яшчэ некалькі задумак П. Шклудава:

1. **Белыя:** a5, b4, c1, c5, e3, e5, f4, g3 (8).

Чорныя: b8, c7, d2, d6, e7, g7, h2, h6 (8).

Больш насычаная, чым папярэднікі іншых аўтараў: 1. ab6 2. e:c7 3. ed4 4. f:f8 5. c:g5 6. f:a5x.

2. **Белыя:** b6, d4, d6, e5, f4, g3 (6).

Чорныя: a7, b2, c3, f6, g7, h2 (6).

Мініяцюра выглядае сімпатычна: 1. dc5 2. c:e3 3. ed4 4. f:h6 5. h:a3x.

3. **Белыя:** a1, c1, c5, d4, e3, e5, f4, g3 (8).

Чорныя: a3, a7, b2, c3, d2, e7, g7, h2, h6 (9).

А цяпер "цукерка" на шашачным століку: 1. cd6 2. d:b6 3. ed6 4. ed4 5. f:f8 6. c:g5 7. f:c1x. Цудоўны матыў!

4. **Белыя:** a1, e3, e5, f4, g3, g5 (6).

Чорныя: a3, b2, c3, e7, g7, h2 (6).

1. ed6 2. gf6 3. f:d2 4. a:c3! fg3 5. ef4 6. de3x. Нічога не скажаш - здорава!

5. **Белыя:** a1, b4, c3, c5, d4, e1, e5, f2, f4, g3, g5 (11).

Чорныя: a3, a5, a7, b2, b8, d2, d8, e7, f6, g7, h2, h4 (12).

Першакласная галаваломка на 64-клетачнай дошцы: 1. fe3 2. e:g3 3. c:g3 4. cd6 5. d:b6 6. ed6

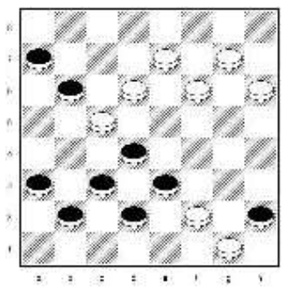

7. ed4 8. f:h6 9. h:c1! de7 10. a:c3 ed6 11. ce3 ba7 12. ef4 dc5 13. fe5 ab6 14. cb4 ab2 15. e:a1x.

Як бачым, П.Шклудаў у чарговы раз паказаў сваё ювелірнае майстэрства афармляць па-новаму старыя ідэі.

Чэмпіянаты

Раней мы інфармавалі вас аб выніках чэмпіянатаў краіны па шашках-64 і 100.

Завяршылася першынства і па шашках-100 сярод мужчын. Тут лепшымі былі сталічныя міжнародныя гросмайстры Яўген Ватуцін, Сяргей Насевіч, міжнародныя майстры Ігар Міхальчанка (Ваўкавыск), Андрэй Толчыкаў (Гомель) і міжнародны гросмайстар Ірына Пашкевіч (Мінск). Гэтая мацнейшая пяцёрка стоклетачнікаў выступіць у вышэйшай лізе і ў будучым годзе.

С.Насевіч, І.Міхальчанка, А.Толчыкаў і міжнародны гросмайстар Анатоль Гантварг прадстаўлялі Рэспубліканскі цэнтр алімпійскай падрыхтоўкі па шахматах і шашках на камандным чэмпіянаце Еўропы, дзе фінішавалі чацвёртымі. А ў жаночым турніры І.Пашкевіч і майстар спорту Вольга Федаровіч прынеслі свайму клубу бронзавы медаль.

А зараз пазнаёмцеся з творчасцю ўдельніц вышэйшай лігі-2008:

1. **Белыя** (Г.Крошка): a5, c1, c3, d2, e1, f2, f4, h6 (8).

Чорныя (Д.Федаровіч): b8, c5, d6, d8, e7, f6, f8, h4 (8).

1... cb4! 2. fg3 3. e:g3 dc7 4. gh4 de5 5. f:d6 ce5x.

2. **Белыя** (Г.Крошка): a5, c1, c3, f4, g1, g3 (6).

Чорныя (Д.Федаровіч): b8, c5, d6, f6, f8, h6 (6).

1... cb4 2. ab6 3. c:e3 ba7 4. bc7 5. ed4 bc7 6. dc5 fe7x.

3. **Белыя** (С.Ланцэева): a1, a3, b4, c3, d2, e1, f4, g3, h2 (9).

Чорныя (Д.Федаровіч): b8, c5, c7, d6, d8, e5, f6, f8, g7 (9).

1... gh6 2. de3 fg7 3. gh4 4. h:f4 fe5 5. ba5 6. h:f2 de5!x.

4. **Белыя** (Г.Крошка): a5, b2, c1, d4, e3, дамка h8 (6).

Чорныя (Г.Вузлік): a3, a7, b8, c7, дамка g1 (5).

1... cb6? 2. a:c7 3. bc3! ab6 4. cb4 5. de5!x.

5. **Белыя** (Д.Федаровіч): 23, 24, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 43 (9).

Чорныя: (І.Пашкевіч): 7, 8, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 25 (9).

1... 17-22 2. 28:17 3. 23:3 14-19=.

6. **Белыя** (Д.Федаровіч): 27, 28, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 48 (9).

Чорныя (Г.Вузлік): 6, 13, 16, 17, 18, 19, 22, 24, 25 (9).

1. 31-26 2. 36:27 18-23 3. 48-43 23-29 4. 27-21x.

7. **Белыя** (В Садоўская): 24, 25, 26, 29, 33, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 46, 48, 49 (15).

Чорныя (С.Ланцэева): 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 27 (14).

1. 25-20 2. 24-19 3. 29:20 4. 26-21 5. 37-31 6. 42:2x.

Паведаміў карэспандэнт нашай рубрыкі "Шашкі" майстар спорту Віталь Варушыла.

Самаправерка

Давайце зробім яе на заданні бліцу-55/5 (Р. Пагнаеўскі): 1. cb4 2. g:g5 3. h:f2 4. c:g5 5. cd8 6. fe3x.

Папярэднія заданні рашылі: Б.Завадскі (Брэст), Л.Жыхар (Мядзел), А.Перавознікаў і У.Сапяжынскі (Рагачоў), В.Рубінчык (Мінск), А.Янчук з Камянца (бліц-55/2), В.Шульга (Мінск), А.Белы, В. і Р.Мурашкі, М.Падбярэзскі (Наваполацк), Л.Жыхар, П.Шклудаў, В.Шульга, А.Янчук (бліц-55/3) і іншыя.

Мікалай ГЛАДКІ.

ХАКЕЙ

Ці пойдзе Фрэйзер у адстаўку?

Зборная Беларусі па хакеі завяршыла сваё выступленне на чэмпіянаце свету, які праходзіць у Канадзе. У выніку беларусы сталі дзевятымі. Падначаленыя Курта Фрэйзера не выканалі пастаўленую перад імі задачу — пападанне ў васьмёрку мацнейшых, але тым не менш вынік канадскага першынства свету хутчэй за ўсё дазволіць беларускім хакеістам выступіць на Алімпіядзе-2012 у Ванкуверы.

Да пачатку сусветнага першынства айчынныя хакейныя спецыялісты амаль у адзін голас казалі пра тое, што гэтай камандзе пад сілу ўвайсці ў лік васьмі мацнейшых. Такога ж меркавання прытрымлівалася і беларуская федэрацыя. Яно, з аднаго боку, і зразумела. У апошнія гады ў беларускі хакей укладваюцца проста шалёныя па нашых мерках грошы. На самым высокім узроўні прынята праграма развіцця беларускага хакея, і, канечне, справядліва, што ад беларусаў на чэмпіянаце свету ў Канадзе многія чакалі добрых вынікаў.

Да таго ж трэнерскаму штабу нашай каманды ўдалося сабраць у складзе зборнай узору 2008 года ўсіх мацнейшых хакеістаў. Выключэннем стаў непрыезд у зборную галкіпера Андрэя Мезіна, але і яго калега Віталь Коваль згуляў у Канадзе лепшым чынам. Складана па гарачых слядах зрабіць дакладны аналіз, па сутнасці няўдалага выступлення каманды Курта Фрэйзера, але факты гавораць самі за сябе — другі чэмпіянат свету запар беларуская зборная выйграе толькі адзін матч. Так, у гэтым годзе нам удалося ў асноўны час згуляць унічыю з традыцыйна моцнымі чэхамі і расіянамі, але гэтага аказалася мала. Самы галоўны матч — супраць швейцарцаў — наша зборная прайграла. Прайграла, нягледзячы на тое, што менавіта перад гэтай сустрэчай у складзе каманды з'явіліся НХЛаўцы — браты Касціцыны, Грабоўскі і Салей. Пасля той паразы многія балельшчыкі загаварылі аб тым, што хоць Фрэйзеру і ўдалося сабраць мацнейшы склад, але выкарыстаць яго на поўную моц канадскі спецыяліст не здолеў.

Пасля паражэння ад Швейцарыі задача беларусаў ускладнілася — для таго каб працягнуць барацьбу за медалі, ім кроў з носу неабходна было выйграваць хаця б у адной з дзвюх сустрэч з грандамі — чэхамі ці расіянамі. Расіянам мы прайгралі па булітах, а пасля прайгранай аналагічна сустрэчы з чэхамі беларусы падалі пратэст на дзеянні суддзяў. Справа ў тым, што, як падалося нашым хакеістам і многім тэлегледачам, адну са сваіх дзвюх шайб чэхі закінулі ў нашы вароты нагой. Але пасля бойкі кулакамі, як вядома, не машуць. Лёсавызначальную для беларусаў шайбу ніхто адмяняць не стаў, і мы праляцелі міма васьмёркі мацнейшых...

Калі паражэнні, хоць і ў серыі булітаў, ад расіян і чэхаў прагназаваліся, то апошняя параза ад датчан выглядае сенсацыйнай. Тую ж Данію, у адрозненне ад Беларусі, ніяк нельга назваць хакейнай дзяржавай. Аднак мы ўмудрыліся саступіць у дадатковым перыядзе і ёй.

Відавочна, што самі хакеісты знойдуць безліч прычын і апраўданняў таму, што здарылася ў Канадзе. Нейкія высновы зробіць і трэнерскі штаб. На сёння адзіным адкрытым пытаннем застаецца далейшы лёс заакіянскага трэнера беларускай каманды Курта Фрэйзера. Ці будзе ён адпраўлены ў адстаўку, ці яму дадуць яшчэ адзін шанц для рэабілітацыі на будучым чэмпіянаце свету? Думаецца, што гэтае пытанне будзе абмяркоўвацца на пасяджэнні ў сценах федэрацыі хакея, прысвечаным вынікам выступлення зборнай.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

ГАЗЕТА — ЧЫТАЧЫ

Каб і ў другім паўгоддзі быць разам!

Вы, нашы шаноўныя прыхільнікі, ведаеце, што для гэтага трэба зрабіць — не адкладваючы, ужо сёння-заўтра аформіць **перадаплату** за нумары, якія будуць выходзіць у ліпені—снежні. Для гэтага, нагадваем, Вам толькі трэба тэрмінова завітаць у любы філіял "Беларусбанка" альбо ў любое паштовае аддзяленне і запоўніць бланк, узор якога мы друкуем у чарговы раз.

Мінчане могуць аператыўна зрабіць **перадаплату** таксама праз рэдакцыйны офіс (вул.Энгельса, 34а) альбо пазваніць па тэлефонах: **328-63-93** ці **328-68-71**. Пасля званка да Вас прыйдуць нашы валанцёры са свежымі нумарамі газеты і дапамогуць аформіць перадаплату за любы тэрмін. Не маеце магчымасці аплаціць за ўсе нумары другога паўгоддзя — зрабіце гэта за месяц, два, тры...

Нягледзячы на экстрэмальныя ўмовы выдання газеты, тарыфы па **перадаплаце** ранейшыя: на месяц — 9500 рублёў для індывідуальных чытачоў і 15.000 рублёў для арганізацый, прадпрыемстваў, устаноў, фірм. Заўважым: паколькі кошт газеты пры рэалізацыі ў розніцу з новага года павысіўся, то выгадна рабіць перадаплату, з тым каб газета дастаўлялася дахаты.

Банкаўскія рэквізіты "Народнай волі" такія:

УП "Народная воля": р/р 3012006535014, ААТ "Пріорбанк", ЦБП 113, код 749, УНН 100961759.

Вымушаны і на гэты раз звярнуць увагу на тое, што перасылаць у рэдакцыю трэба не толькі копію плацежнага дакумента, але і запоўненую АБАНЕНЦКУЮ КАРТКУ, узор якой друкуем і ў сённяшнім нумары.

Зноў жа: запаўняйце выразна, пажадана друкаванымі літарамі. Разумеем: для тых, хто рабіць гэта будзе ўпершыню, не вельмі прыемная рэч. Але што зробіш: каб своечасова атрымліваць газету, мы вымушаны звяртацца з такой просьбай.

Вы — з «Народнай воляй», «Народная воля» — з Вамі!

0402280179

ИЗВЕЩЕНИЕ

ИЧУП «Народная воля»
получатель платежа
«Приорбанк» ОАО ЦБУ 113 г.Минск
наименование банка
Счет получателя 3012006535014 Лицевой счет код 749
УНН* 100961759
(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа			Дата	Сумма
Предоплата за апрель, май, июнь, июль				
август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь				
2008 г. (ненужное зачеркнуть)				
Плательщик			Пеня	
			Всего	

Кассир

ИЧУП «Народная воля»
получатель платежа
«Приорбанк» ОАО ЦБУ 113 г.Минск
наименование банка
Счет получателя 3012006535014 Лицевой счет код 749
УНН* 100961759
(фамилия, имя, отчество, адрес)

Вид платежа			Дата	Сумма
Предоплата за апрель, май, июнь, июль				
август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь				
2008 г. (ненужное зачеркнуть)				
Плательщик			Пеня	
			Всего	

КВИТАНЦИЯ

Кассир М.П.

* Заполняется только при осуществлении операций по уплате налогов.

Абонентская карточка

на номера газеты «Народная воля»
за апрель, май, июнь, июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь 2008 г.
(ненужное зачеркнуть)

*Заполняется отчетливо **печатными буквами** и **обязательно** отправляется в редакцию с **копией платежного документа***

фамилия

имя **отч.**

индекс почтового отделения

область

район

название населенного пункта

город, городской поселок, поселок, деревня (нужное — подчеркнуть)

улица пр-т переулок *(нужное — подчеркнуть)*

дом *а,б,в,г* **корп.** **кв.**

(Примечание: если можете — укажите, пожалуйста, код подъезда или номер дом.телефона; в случае получения газеты через абонентский ящик обязательно укажите индекс и адрес почтового отделения)

Наградили Екатерину Великую

Указом Александра Лукашенко 35-летней Екатерине Карстен (гребля академическая) присуждена специальная премия президента "Белорусский спортивный Олимп" за 2008 год.

Двукратная олимпийская чемпионка удостоена награды "за достижение высоких спортивных результатов на международных соревнованиях, активную деятельность по популяризации физической культуры и спорта, развитию физкультурно-спортивных традиций".

Напомним, что премия "Белорусский спортивный Олимп" была учреждена 8 августа 2003 года. Ее первым обладателем в 2004 году стал председатель Паралимпийского комитета Олег Шепель. В 2006 году премию получил метатель молота Иван Тихон, в 2007-м — велосипедистка Наталья Цилинская. В 2005 году на премию выдвигался тренер олимпийской чемпионки-2004 Юлии Нестеренко (бег на 100 метров) Виктор Ярошевич, но соответствующий указ так и не был подписан. Размер премии составляет 350 базовых величин (12 млн 250 тыс. рублей, или 5730 долларов США в пересчете по официальному курсу).

ПАСЛУГІ

Прыём шклатары і іншая дапамога жадаючым.

Тэл. (8-033) 661-11-87 (МТС).

Адрас рэдакцыі:

220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 3286904, 3286906
E-mail : nv@promedia.by
http://www.nv-online.info

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў ТАА "Типография Михайлова - С", 214020, г.Смаленск, вул. Шаўчэнкі, 86. Па заказе ТАА "Типография Михайлова", 214000, г.Смаленск, вул. Кастрычніцкай рэвалюцыі, д.38, кв.54. Падпісаны ў друк 13.05.2008 у 16.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж: 10 026 экз. Заказ №